Poniedziałek, 13 września 1937 — Nr. 211
(Pismo wychodzi w dniu datowania).

8 stron

DZIEŃ BYDGOSKI
ILUSTROWANY

10 GR.

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA

Redakcja i administracja, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25. Telefon, 22-18, Konto czekowe P. K. O. 206,868.

Potworny wybuch 2 maszyn piekielnych w Paryżu
zniszczył siedzibę ciężkiego przemysłu francuskiego
Dwaj policjanci ponieśli śmierć

Paryż (PAT). Cały Paryż, aczkolwiek częściowo wyludniony wskutek dnia niedzielnego, pozostaje pod wrażeniem wybuchu w nocy na niedzielę dwuch bomb na ulicach położonych w pobliżu Łuku Triumfalnego na placu Gwiazdy. Wybuch ten w sobotę wieczorem na ulicach bardziej odległych od miejsca zamachu, uszedł prawie niespostrzeżenie, ponieważ nastąpił w chwili. kiedy z wieży Eiffla zaczęto, jak zwykle w sobotę, puszczać rakiety i zapalać ognie sztuczne. Wybuch tych rakiet słyszany jest szeroko na terenie Paryża. Natomiast na ulicach przyległych do miejsca zamachu, wybuch wstrząsnął nie tylko szybami, ale nawet ścianami znajdujących się w pobliżu domów. S i ł a b o m b y b y ł a o g r o m n a. Całe skrzydło 5-ciopiętrowego gmachu zajmowanego przez radę naczelną i zarząd naczelnej organizacji przemysłu francuskiego runęło całkowicie, grzebiąc pod gruzami dwuch policjantów. którzy ponieśli śmierć.

W niedzielę nad ranem po usunięciu rumowiska pod którym, jak się okazało nikt z przechodniów, poza dwoma policjantami. nie poniósł śmierci, siedziba związku przemysłowców, wyglądała jakgdyby została zrujnowana przez b o m b ę l o t n i c z ą o niesłychanej sile. W zrujnowanym skrzydle widoczne są wnętrza pokojów, części sufitów i ścian. z których sterczą wiszące w powietrzu różne przedmioty, jak stoły, wanny i urządzenia biurowe. Straż ogniowa i policja oczyszczająca teren z gruzów, zmuszona była zacząć od zwalenia popękanych i zrujnowanych ścian, które groziły zawaleniem się. Robotnicy usuwają z ulicy olbrzymie bloki murów i kamienie. które całkowicie zasłały jezdnię.

Obie bomby musiały być sfabrykowane przez ludzi mających do dyspozycji doskonałe laboratoria techniczne. Policja podkreśla z naciskiem, że materiał wybuchowy zawarty w tych bombach o ogromnej sile wybuchowej jest używany za granicami Francji.

Wkrótce

sensacyjny reportaż naszego sprawozdawcy z terenów ćwiczeń wojskowych p. t.

„Jak Pan Marszałek Śmigły-Rydz skrył się przed prasą w Biskupinie"

Karkołomny pościg autobusu dziennikarzy za Rolls-Roycem Pana Marszałka.

Podniosła uroczystość w Sulejówku

Warszawa (Pat). — W dniu wczorajszym odbyła się w Sulejówku podniosła uroczystość poświęcenia nowowybudowanej szkoły powszechnej oraz nadania jej nazwy „Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego". W uroczystości wzięli udział p. Marszałkowa Aleksandra Piłsudska, pp. min. Opieki Społecznej Zyndram - Kościałkowski, wicemin. oświaty płk. Ferek - Błeszyński, b. premier J. Moraczewski, pani Moraczewska, gen. Wieniawa Długoszowski, dyr. dep. w min. W. R i O. P. Pollack.

Poważny stan zdrowia Masaryka

Praga (PAT). Stan zdrowia prezydenta Masaryka w godzinach wieczorowych pogorszył się znacznie. Komunikat ogłoszony wieczorem przez 4 lekarzy, czuwających u łoża prezydenta, stwierdza, że stan zdrowia Masaryka od niedzieli południa nie polepszył się. Chory traci siły. Objawy zapalenia płuc stają się coraz bardziej widoczne.

Niepokojące wiadomości o stanie zdrowia prezydenta Masaryka rozplakatowane zostały na wystawach sklepów i przed redakcjami dzienników, gdzie gromadzą się tłumy przechodniów.

Kałgan w ręku Chińczyków

Szanghaj (PAT). Agencja „Central News" donosi. jakoby oddziały wojsk chińskich zajęły Kałgan.

Epidemia cholery w Szanghaju
przybiera coraz groźniejsze rozmiary

Paryż (PAT). „Paris Midi" donosi z Szanghaju, o szerzącej się tam epidemii cholery. W samych tylko szpitalach koncesji międzynarodowej skonstatowano 130 wypadków cholery, której ofiarą padli sami Chińczycy. Jednocześnie, jak donosi korespondent „Paris Soir", epidemia przeniosła się również do szeregów wojsk japońskich. W Pao-czan 20 żołnierzy japońskich zmarło, a u 80 stwierdzono objawy zachorzenia. Miało to wywołać wielkie wrażenie w wojskowych kołach japońskich. które opierając się na fakcie, że stan sanitarny wojsk japońskich był zawsze doskonały, zaczynają podejrzewać — pisze dziennik — że Chińczycy zastosowali „w o j n ę b a k t e r i o l o g i c z n ą".

Szanghaj (PAT). Cholera, która wybuchła przed dwoma tygodniami, przybrała rozmiary epidemii. W koncesji międzynarodowej zarejestrowano 500 wypadków cho rych w koncesji francuskiej 300. Epidemia szerzy się głównie wśród Chińczyków, chociaż już wydarzyło się 5 wypadków tej choroby wśród europejczyków, w tej liczbie 2 śmiertelne.

Epidemia zaczyna przybierać groźne rozmiary z powodu napływu uchodźców z ogarniętych wojną dzielnic i okolic Szanghaju.

Komunikat z placu ćwiczeń wojskowych
Żniwo „śmierci" w Żninie

(Telefonem od umyślnego wysłannika)

(Sob.) Najciekawszym fragmentem manewrów pomorskich były walki, które rozgorzały wczoraj na ulicach Żnina. Niewielkie to miasto, obsadzone przez „niebieskich", stanowiło jednak ważny punkt strategiczny dla „czerwonych", którzy prawdopodobnie dążyli przez zajęcie Żnina do sforsowania drogi. Rankiem zagrzechotały nagle na ulicach Żnina karabiny maszynowe.

Zbudzeni ze snu mieszkańcy ujrzeli ze zdumieniem działa na rynku i karabiny maszynowe, ustawione u wylotu ulic. Zaś armia „niebieska" obsadziła miasto, broniąc dostępu „czerwonym". Żołnierze armii nieprzyjacielskiej drobnymi grupkami wtargnęli do miasta. Naraz na rynek wdarł się szwadron „czerwonych" ułanów, ale powitany salwą karabinów maszynowych zawrócił na miejscu i ustąpił drogi nieprzyjacielowi. Dwa tanki „czerwonych" wtoczyły się na rynek i zaczęły prażyć ogniem karabinów maszynowych żołnierzy armii „niebieskiej".

Wywiązała się zażarta walka której z wielkim zainteresowaniem przyglądali się z bram domów mieszkańcy Żnina, zaś młodzież szkolna wyległa na ulicę dzieląc swe sympatie między obie strony.

Żnin przechodził kilkakrotnie z rąk do rąk. W końcu wojskom „niebieskim" udało się przejść do kontrataku wypierając przeciwnika daleko poza obręb miasta.

Dziś Żnin znajduje się z powrotem we władaniu armii „niebieskiej".

(Prawo przedruku w całości lub częściowo zastrzeżone bez powołania się na źródło).

Pan Wojewoda Pomorski na inauguracji
„Dni Propagandy Estetyki Miast" w Grudziądzu

Wczoraj w niedzielę p. Wojewoda Pomorski Władysław Raczkiewicz we wczesnych godzinach rannych w towarzystwie naczelnika wydziału społeczno-politycznego p. Seweryna Cichalewskiego i sekretarza osobistego Alojzego Frankowskiego wyjechał z Torunia do Grudziądza na inaugurację „Dni Propagandy Estetyki Miast."

O godz. 11-ej wziął pan Wojewoda udział w uroczystym nabożeństwie odprawionym z tej okazji w kościele farnym, po czym w towarzystwie prezydenta m. Grudziądza p. Włodka i starosty pow. grudziądzkiego p. Klotza zwiedził park miejski, i dokonał objazdu miasta, oglądając dekoracje domów. Z kolei na zaproszenie towarzystwa, w imieniu którego przemówił inspektor ogrodów miejskich Wodwud, Pan Wojewoda dokonał otwarcia pokazu roślin i kwiatów pokojowych w ogrodzie ozdobnym przy ul. Gen. Bema. Po zwiedzeniu tej wystawy nastąpił przed Panem Wojewodą przemarsz pochodu propagandowego, ubarwionego korsem wozów kwiatowych z udziałem grup regionalnych. Równocześnie odebrał Pan Wojewoda defiladę grudziądzkiego Koła Związku Powstańców i Wojaków obchodzącego uroczystość 15-lecia swego istnienia. O godz. 14.15 przybył Pan Wojewoda na odbywające się z tej okazji uroczyste zebranie grudziądzkiego koła Zw. Powst. i Wojaków, gdzie powitany przez prezesa Związku p. szambelana Prądzyńskiego, wysłuchawszy krótkiego sprawozdania o działalności Koła przemówił do zebranych wskazując na zadania i cele, jakimi winni się kierować w swej pracy członkowie Koła.

Po opuszczeniu zebrania Powstańców i Wojaków udał się Pan Wojewoda na pierwsze osiedle miejskie ogródków i domków dla bezrobotnych im. Marszałka Piłsudskiego, gdzie wziął udział w uroczystym poświęceniu figury Matki Boskiej ufundowanej przez mieszkańców osiedla. Po zakończeniu tej ceremonii zwiedził Pan Wojewoda kilka domków na osiedlu, interesując się żywo warunkami mieszkaniowymi i budowlanymi osiadłych tam bezrobotnych, po czym pożegnany przez towarzyszących mu przedstawicieli miejscowych władz, opuścił Pan Wojewoda Grudziądz i powrócił do Torunia w godzinach wieczorowych.

Przyszłość na kresach zachodnich możemy budować tylko w oparciu o element wyłącznie polski

Z zebrania organizacyjnego sekcji wiejskiej OZN okręgu wielkopolskiego

Poznań (Pat). — Wczoraj odbyło się w Poznaniu inauguracyjne zebranie sekcji wiejskiej Obozu Zjednoczenia Narodowego okręgu wielkopolskiego z udziałem gen. Galicy.

Po mszy św., odprawionej w kościele św. Marcina, udano się pochodem pod pomnik Najśw. Serca Jezusowego, gdzie specjalna delegacja z gen. Galicą i pos. Kozubskim, prezesem okr. wlkp. OZN. na czele złożyła wieniec. Po krótkiej modlitwie udano się następnie pod pomnik Tadeusza Kościuszki, gdzie również złożono wieniec z kłosów, przepasany wstęgami o barwach narodowych.

W południe odbyło się w auli Wyższej Szkoły Handlowej inauguracyjne zebranie sekcji wiejskiej OZN. z udziałem przedstawicieli władz. Sala była wypełniona po brzegi przybyłymi na zjazd Po zagajeniu przez pos. Kozubskiego i odczytaniu depeszy z życzeniami od płk. A. Koca przemówił gen. Galica.

Następnie zabrał ponownie głos pos. Kozubski, który omówił program, wysunięty przez Obóz Zjednoczenia Narodowego, i podstawy, na których on się opiera: głębokie przywiązanie do religii katol., zrozumienie roli kościoła własność prywatna, konieczność przeprowadzenia reform socjalnych i rozwiązanie kwestii żydowskiej. Mówca podkreśla, że nie może być dłużej tolerowany tego rodzaju stan rzeczy w Wielkopolsce, że 9,5 proc. mniejszości niemieckiej posiada 29,1 proc. ziemi. Reforma rolna musi właśnie wyrównać ten niczym nieusprawiedliwiony stosunek i gruntować naszą siłę. „Przyszłość możemy tu, na kresach zachodnich budować tylko w oparciu o element wyłącznie polski".

Dalej podkreśla mówca konieczność odbudowy spółdzielczości w Wielkopolsce, gdyż bez niej nie może być mowy o przywróceniu dawnej tężyzny i jej siły rozwoju.

W zakończeniu pos. Kozubski stwierdza, że wysiłki rolników wielkopolskich i wysiłki Obozu płk. Koca zbiegają się, jeśli chodzi o cele i że rolnicy wielkopolscy nie mogą odrzucić wyciągniętej do nich ręki o współpracę, ręki, która sięga poprzez opłotki partyjne i ambicje osobiste.

Z dalszych mówców p. Dragon oświadczył że na kresach zachodnich strażnikiem polskich granic może być tylko chłop polski. Muszą więc zniknąć w pierwszym rzędzie wielkie obszary własności niemieckiej. Pos. Wróblewski wskazał na rolę mas chłopskich w życiu państwowym i wyraził radość z powodu zapowiedzi zmiany ordynacji wyborczej.

Szefowie sztabów generalnych państw bałtyckich w Gdyni

Serdeczne przyjęcie w porcie wojennym na Oksywiu

W sobotę o godz. 8,20 rano pociągiem specjalnym przybyli do Gdyni szefowie sztabów generalnych Estonii — **M. Reek, Finlandii — gen. K. Oesch i Łotwy — gen. M. Hartmanis** w towarzystwie szefa sztabu głównego gen. Stachiewicza oraz szeregu wyższych oficerów.

Pociąg specjalny zajechał przed gmach dworca morskiego, gdzie gości powitali dowódca floty kontradmirał Unrug, dowódca obrony wybrzeża kmdr. Frankowski, szef sztabu mar. woj. kmdr. Majewski, dyrektor Urzędu Morskiego inż. Łęgowski oraz dowódcy poszczególnych jednostek polskiej floty wojennej. Opuszczających wagony szefów sztabów gen. państw bałtyckich powitano hymnami narodowymi Estonii, **Finlandii i Łotwy, odegranymi przez orkiestrę marynarki wojennej. Następnie goście przeszli przed frontem kompanii honorowej po czym udali się do sali** recepcyjnej dworca morskiego, gdzie wysłuchali referatu o porcie gdyńskim wygłoszonego w języku francuskim przez sekretarza Urzędu Morskiego Sieradzkiego.

Następnie udano się na motorówkę „Delfin", którą zwiedzono port handlowy i wojenny. Goście z dużym zainteresowaniem oglądali polskie okręty wojenne, szczególnie najnowszy i największy z nich kontrtorpedowiec „Grom" Na pokładzie „Gromu" dowódca okrętu podejmował ich lampką wina.

Po zwiedzeniu portu udano się do Dowództwa Floty, gdzie odbyło się śniadanie, wydane na cześć gości przez kontradmirała Unruga i korpus oficerski mar. wojennej. Przyjęciu towarzyszył bardzo miły nastrój.

Z Oksywia goście odjechali autokarami na zwiedzenie miasta i okolicy, wieczorem zaś opuścili Gdynię, udając się na manewry międzydywizyjne.

Wybuch petardy w Drzycimie

W miejscowości Drzycim w powiecie świeckim podłożono przed domem Fr. Konkela petardę. Była to rura długości około 30 cm. i około 5 cm. średnicy wypełniona materiałem wybuchowym. Wskutek wybuchu wyleciało 5 szyb w oknach mieszkania Konkela.

Śnieg spadł w Bawarii

Berlin. W Niemczech panuje od ubiegłego piątku chłodna jesienna pogoda. Z Bawarii donoszą, że po całodziennym silnym deszczu spadł śnieg w górach.

Sensacyjny proces w Pradze

Księżniczka Szlezwig-Holstein skarży Czechosłowację

Praga (PAT). Przed okręgowym sądem cywilnym w Pradze odbyła się pierwsza rozprawa w sprawie pretensji wniesionej przez księżnę Dorotę Marię Schlezwig-Holstein przeciwko państwu czechosłowackiemu o 131 milionów koron. Strona skarżąca żąda tej sumy, jako należnej połowy spadku po księciu Filipie Sachsen-Coburg-Gotha, którego skarżąca księżna jest córką. Oskarżenie podaje jako świadków cara bułgarskiego Borysa i króla belgijskiego Leopolda.

Otwarcie międzynarod. kongresu przeciwalkoholowego w Warszawie

Warszawa (PAT). Wczoraj o godz. 11-ej odbyło się w stolicy uroczyste otwarcie 21-go międzynarodowego kongresu przeciwalkoholowego, na który przybyli licznie przedstawiciele z górą dwudziestu kilku państw, oraz delegaci wielu towarzystw i organizacji przeciwalkoholowych z zagranicy i Polski.

Po nabożeństwach w katedrze oraz kościołach ewangielickich i prawosławnym o godz. 11-tej wielką salę Collegium Maximum w Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego, przybraną flagami i godłami państw biorących udział w kongresie — wypełnili uczestnicy zjazdu.

W pierwszym rzędzie foteli zajęli miejsca: pan minister opieki społecznej Marian Zyndram-Kościałkowski — reprezentujący Pana Prezydenta R. P. J. Em. ks. nuncjusz apostolski mons. Cortesi, podsekretarz stanu w ministerstwie W. R. i O. P. Ferek-Błeszyński, podsekr. stanu Ferdynand Świtalski, najwyżsi dostojnicy kościoła katolickiego w Polsce z J. Em. ks. Prymasem Hlondem, J. Em. ks. kardynałem Kakowskim i księżmi arcybiskupami Jałbrzykowskim, Nowowiejskim i Roppem, przedstawiciele duchowieństwa ewangelickiego i prawosławnego, przedstawiciele państw biorących udział w kongresie.

Obrady zagaił przewodniczący Polskiego Komitetu Organizacyjnego p. min. dr. Witold Chodźko.

Następnie przemawiali m. in., życząc uczestnikom kongresu pomyślnych obrad oraz omawiając najdonioślejsze zagadnienia związane ze sprawą walki z alkoholizmem Jego Eminencja ks. nuncjusz apostolski Cortesi, J. Em. ks. Prymas kard. Hlond, przedstawiciele kościoła ewangelickiego i kościoła prawosławnego.

Po zamknięciu oficjalnej części otwarcia, uczestnicy zwiedzili wystawę przeciwalkoholową — ilustrującą skutki alkoholizmu i najnowsze metody akcji przeciwalkoholowej.

Straszny wypadek na dworcu w Grudziądzu

W sobotę w nocy wydarzył się na dworcu grudziądzkim straszny wypadek. Śmiercią tragiczną zginął 37-letni strażnik Ochrony Kolei Maksymilian Droma. Patrolując po torach kolejowych na dworcu, ok. godziny 4 nad ranem znalazł się na torze, po którym biegł pociąg towarowy. Widząc nadjeżdżający pociąg usunął się na bok, nie zauważył jednak, że po drugim torze biegnie kurier warszawski, zdążający do Gdyni. Zanim zdołał zorientować się w sytuacji został uderzony przez lokomotywę przejeżdżającego pociągu tak silnie, że poniósł śmierć na miejscu.

Tragicznie zmarły przybył do Grudziądza z Nowegomiasta. Nie zdążył nawet sprowadzić tu swej rodziny, zamierzał to uczynić w tych dniach, gdy nagła śmierć stanęła temu na przeszkodzie. Osierocił żonę i troje dzieci.

Naczelny Wódz honorowym obywatelem miasta Bydgoszczy

Bydgoszcz, radosna, dumna i **szczęśliwa możnością przyjęcia w swych murach wracających z manewrów wojsk dała w sobotę piękny wyraz swym uczuciom dla Armii i jej Naczelnego Wodza.**

O godz. 12-tej w południe odbyło się w gmachu ratusza **nadzwyczajne, uroczyste posiedzenie Rady Miejskiej,** zwołane celem powzięcia uchwały o nadaniu najwyższemu przedstawicielowi Armii Polskiej obywatelstwa honorowego miasta. Nastrój świąteczny przebijał z każdej twarzy w komplecie zebranych radnych, radców miejskich i przedstawicieli prasy.

Wśród głębokiej ciszy zabrał głos **prezydent miasta p. Barciszewski,** który w krótkim, głębokim przemówieniu ujął istotę wzniosłych chwil, jakie przeżywa obecnie i przeżywać będzie w dniach najbliższych gród nadbrdziański „Powitanie Armii Polskiej — mówił prezydent Barciszewski — wybiega tym razem po za ramy szablonowych obchodów. Dzielni nasi żołnierze zdają obecnie przed najwyższą swoją komisją **egzamin sprawności bojowej i cnót żołnierskich,** jakich wymaga zawsze czujna gotowość obrony granic Rzeczypospolitej To pogotowie jest tym ważniejsze na zachodniej granicy polskiej, eksponowanej silnie już choćby z konfiguracji geograficznej Państwa. **Wojsko i Naród to pojęcia zbieżne, pokrywające się wzajem i stąd owa wyjątkowa uroczystość chwili powitania sił zbrojnych Polski.** W tych warunkach sama przez się narzuca się **myśl usymbolizowania spójni Narodu z Armią w formie nadania Pierwszemu Żołnierzowi Polski obywatelstwa honorowego** na znak niezgłębionego ukochania przez społeczeństwo bydgoskie Armii Polski.

Z kolei p. prez. Barciszewski odczytał tekst uchwały Rady Miejskiej, zawierającej słowa **czci i hołdu dla Armii i jej Wodza oraz uchwałę nadającą Marszałkowi Edwardowi Śmigłemu Rydzowi honorowe obywatelstwo m. Bydgoszczy.**

Radni, powstawszy z miejsc burzą oklasków przyjęli wniosek zarządu miejskiego.

Odnośna uchwała Rady Miejskiej zostanie wręczona Marszałkowi w dniu 15 września.

Marsz. Śmigły-Rydz w Biskupinie i Bydgoszczy

Żnin. (Tel. wł.) Od kilku dni P. Marszałek Śmigły-Rydz przebywa na terenie wielkich manewrów pomorskich.

Wszędzie, gdzie pojawi się auto z proporcem Wodza Naczelnego, zbierają się tłumy ludności, entuzjastycznie witając Pana Marszałka.

W sobotę w godzinach rannych P. Marszałek w otoczeniu świty zwiedził **osadę lagienną w Biskupinie pod Żninem,** znajdującym się na terenie manewrów. P. Marszałek interesował się żywo pracami wykopaliskowymi, prowadzonymi obecnie i zwiedził szczegółowo całą osadę.

Robotnicy, zatrudnieni przy pracach wykopaliskowych, na widok Marszałka, który przybył w polowym mundurze z terenu manewrów, powitali Go serdecznym: „Niech żyje!"

Ubiegłej soboty w godzinach popołudniowych przybył do Bydgoszczy z terenu manewrów Marszałek Śmigły-Rydz w towarzystwie kilku oficerów sztabowych i spędził kilka chwil na kawie w kawiarni „Pod Orłem". Wieść o przybyciu do Bydgoszczy Naczelnego Wodza rozeszła się lotem błyskawicy po mieście. W ciągu krótkiego czasu zebrały się przed kawiarnią olbrzymie tłumy, które wychodzącemu z lokalu Marszałkowi zgotowały spontaniczną serdeczną owację. Okrzykom na cześć Naczelnego Wodza nie było końca. P. Marszałek z wrodzonym sobie czarem uśmiechu dziękował za tak żywiołowe objawy sympatii i czci.

Gwałtowna burza na Bałtyku

Jacht polski w poważnym niebezpieczeństwie

Ryga. (PAT) Na Bałtyku, zwłaszcza w północno-wschodniej części, szalała ostatnio gwałtowna burza. Statki nie mogły opuścić portów. Nie wyjechali również na połowy rybacy, mimo, że wiatr napędził do zatoki duże ilości łososi. Fińskie statki do portów położonych dalej na południe Bałtyku, zawijały z opóźnieniem ponad dobę.

Ryga. (PAT) Po walce z silną burzą, która szaleje na Bałtyku, zawinął do portu Ventspils (Windawa) jacht „Admirał" z polskiego Yacht-Klubu, który był w drodze z Gdyni do Sztokholmu. Jacht ten, na którym było 6 osób (w tym dwie kobiety), został uszkodzony. Jak się okazało, fala zmyła z pokładu trzy osoby podczas największego wiatru, jednak z wielkim wysiłkiem uratowano je. W pobliżu Faresunde próbowano zarzucić kotwicę, jednak próby te pozostały bez skutku, po czym jacht podążył w kierunku portu Windawy, gdzie pierwszej pomocy udzieliła żeglarzom polskim załoga łotewskiej łodzi podwodnej „Varonis".

SPORT I WYCHOWANIE FIZYCZNE
dodatek tygodniowy

Międzynar. zawody lekkoatletyczne w Katowicach

W obecności 6000 widzów odbyły się w niedzielę w Katowicach międzynarodowe zawody lekkoatletyczne. Zawody nie zostały dokończone z powodu ulewnego deszczu.

Emocjonujący był bieg na 5 km, w którym Noji zrewanżował się Węgrowi Kelenowi za porażkę, poniesioną w Londynie.

W rzucie młotem Kocot ustanowił nowy rekord Polski wynikiem 45,33 m.

Wyniki:

100 m — 1) Kovacs (Węgry) 10,6 sek., 2) Zasłona 10,7 sek.

1500 m — 1) Staniszewski (Syrena W-wa) 4:08 min.

Młot — 1) Kocot 45,33 m.

Skok w dal — Chmiel 2-gi 654 cm.

400 m — 1) Adas (Węgry) 49,6 sek., 2) Gąssowski 50,1 sek.

Kula — 1) Daranyi (Węgry) 15,19 m., 2) Praski 13,97 m.

5000 m — 1) Noji 15:16 min., 2) Kelen (Węgry) 15:26 min.

800 m — 1) Kucharski 2:00 min., 2) Eichberger (Austria) 2:01 min.

Tyczka — 1) i 2) Sznajder i Hartmann po 380 cm.

200 m — 1) Kovacs 21,9 sek., 2) Zasłona 22,4 sek.

Dysk pań — 1) Wajsówna 39.78 m.

Piłka nożna

ŚLĄSK GROMI GÓRNĄ AUSTRIĘ 7:2.

W niedzielę w Wielkich Hajdukach odbył się rewanżowy mecz piłkarski pomiędzy reprezentacją Górnej Austrii (Linzu) i Śląska. Mecz zakończył się nieoczekiwanie wysokim zwycięstwem Śląska 7:2 (3:1).

KRAKÓW — WILNO 2:1.

Rozegrany w Wilnie mecz piłkarski o puchar Pana Prezydenta R. P. między reprezentacjami Krakowa i Wilna, zakończył się zwycięstwem gości w stosunku 2:1 (1:1).

GRYF WYGRYWA W PŁOCKU.

W niedzielę WKS Gryf bawił w Płocku, gdzie w meczu towarzyskim pokonał tamtejszą Mazowię 2:0 (0:0). Bramkę strzelił Wierzchowski i 1 samobójcza.

GEDANIA PRZEGRYWA Z PREUSSEN.

Wczoraj w Gdańsku Gedania w meczu o mistrzostwo okręgu nadbałtyckiego przegrała z drużyną SC. Preussen w stosunku 4:2.

Boks

BAŁTYK — GRYF 9:7.

W niedzielę, dnia 12 bm. odbył się w Toruniu mecz bokserski o drużynowe mistrzostwo Pomorza pomiędzy Robotniczym Klubem Sportowym „Bałtyk“ Gdynia a Wojskowym Klubem Sportowym „Gryf“ Toruń, zakończony zwycięstwem „Bałtyku“ w stosunku 9:7.

Wyniki techniczne przedstawiają się następująco:

Waga musza: Jarmuszewski (G) zremisował z Sowińskim (B).

Waga kogucia: Grabowski II (G) zwyciężył na punkty Kostko (B).

Waga piórkowa: Krzemiński wygrał walkowerem z powodu nie stawienia się przeciwnika.

Waga lekka: Grabowski I przegrał na punkty z Juchnickim (B).

Waga półśrednia: Lelewski (G) znokautował w pierwszym starciu Kucerę.

Waga średnia: Wezner (G) przegrał na punkty z doskonałym Witoldem (B).

Waga półciężka: Leszczyński (G) przegrał na punkty z Michalikiem (B).

Waga ciężka: Domagalski (B) wygrał walkowerem z powodu nie stawienia się przeciwnika.

Sędziował w ringu p. Kaliniak z Bydgoszczy, widzów około 1500 osób.

Tenis

TKLT (TORUŃ) MISTRZEM POLSKI kl. B w tenisie.

W dniu wczorajszym odbyło się w Toruniu finałowe spotkanie tenisowe o mistrzostwo drużynowe Polski pomiędzy Bielskim Towarzystwem Łyżwiarskim Bielsko a Toruńskim Klubem Lawn Tenisowym. Po nadzwyczaj ciekawych grach zwyciężyli toruńczycy w stosunku 4:3. zdobywając tym samym drużynowe mistrzostwo Polski i puchar przechodni Związku Lawn Tenisowego.

Wyniki:

Bojanowski (Toruń) — Gibas (Bielsko) 6:2 6:2.

Bicker (B) — Herdegen (T) 6:3. 6:1.

Gibas (B) — Herdegen (T) 8:6, 6:3.

Bojanowski (T) — Becker (B) 7:5, 5:7, 6:4.

Dennefeldowa (T) — Kolinger (B) 6:2, 6:0.

Bojanowski, Stogowski (T) — Becker, Wolff 6:2, 6:2.

Wolff, Kolinger (B) — Tomaszewska, Herdegen 2:6, 6:4, 6:4.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że najlepszy gracz Pomorza Bojanowski (TKLT) w rozgrywkach tych nie przegrał żadnego spotkania, co zadecydowało o zdobyciu przez TKLT mistrzostwa Polski w klasie B.

Dobry dzień naszego piłkarstwa

Polska - Dania 3:1

Polska - Bułgaria 3:3

W niedzielę na stadionie Wojska Polskiego w Warszawie rozegrany został międzypaństwowy mecz piłkarski Polska — Dania zakończony zwycięstwem Polski 3:1 (2:1).

Mecz zgromadził ok. 20.000 widzów. Obecni byli członkowie poselstwa duńskiego oraz przedstawiciele najwyższych naszych władz sportowych. Zawody prowadził sędzia niemiecki p. Birlam.

Po odegraniu hymnów narodowych zaczęły się zawody. Z punktu przeprowadza atak duński akcję prawą stroną — na aut. W chwilę później Piec II wypuszcza Wilimowskiego, który strzela z daleka, bramkarz duński broni z trudem na korner.

W 9 min. Wilimowski przebija się przez pomoc i obronę i strzela celnie obok wybiegającego bramkarza. Polska prowadzi 1:0.

Następuje natychmiastowy atak duński: błyskawiczny przebój lewoskrzydłowego i Iversen strzela nieuchronnie. Stan meczu 1:1. W dalszym ciągu następują obustronne ataki. Polacy w tym okresie strzelają dużo i z daleka. W 26 minucie Matias po przeboju podaje Wilimowskiemu, który ściąga na siebie obronę i wypuszcza Króla, który zdobył 2 punkt dla naszych barw.

Po przerwie następuje seria ataków duńskich. Polacy wyraźnie przygniatają. W 13 min. pada trzecia bramka dla Polski. Strzał Wilimowskiego poprawia Król głową bramkarz duński wypuścił piłkę z rąk, a Piec dobija celnie. Bramka ta ustala wynik meczu. Do końca meczu zaznacza się wyraźna przewaga Polaków, którzy atakują nieustannie. Duńczycy ograniczają się do sporadycznych przebojów.

Charakteryzując mecz ogólnie, należy stwierdzić, że gra od pierwszych minut była piękna, niezwykle fair, chociaż ostra. Duńczycy narzucili do przerwy szalone tempo, które Polacy przetrzymali. po przerwie grasze nasi wyraźnie górowali, jednak Duńczycy nie rezygnowali do ostatniej chwili.

Drużyna polska w całości grała znakomicie. Wyróżnili się: Matias, Wilimowski, Szczepaniak i Nytz.

Drużyna Polski grała w nast. składzie: Krzyk. Szczepaniak — Gałecki, Kotlarczyk II — Nytz — Piec II; Piec I — Matias — Pawłowski — Wilimowski — Król.

Polska — Bułgaria 3:3

Sofia. (PAT) Mecz Polska—Bułgaria w Sofii zgromadził na stadionie 15.000 widzów. Publiczność przyjęła Polaków życzliwie.

Przebieg meczu miał charakter dramatyczny. Polska już w 3-ciej minucie straciła bramkę, i aczkolwiek po 4-ch min. zdołała wyrównać, to jednak do przerwy Bułgarzy prowadzili 2:1.

W 3 minucie po przerwie stan meczu brzmiał 3:1 dla Bułgarii, przy czym wszystkie bramki utraciliśmy z winy złej taktycznie defensywy. Przegrupowanie ataku po przerwie zmieniło nieco sytuację i po zażartej walce finiszowej drużyna polska zdołała wyrównać.

Zawody stały na ogół na niskim poziomie. Gra Polaków ucierpiała z powodu fatalnego boiska. Bułgarzy grali gorzej, niż oczekiwaliśmy, byli jednak bardzo szybcy, energiczni i zdecydowani pod bramką. W drużynie polskiej utrzymał poziom tylko Wasiewicz. W ataku doskonale zagrał Korbas, który był strzelcem wszystkich trzech bramek.

Warszawianka pokonana przez Pomorze 3:0

Z okazji 15-lecia istnienia Pomorskiego Okręgowego Związki Piłki Nożnej odbyło się wczoraj w Bydgoszczy spotkanie piłkarskie reprezentacji Pomorza z ligową Warszawianką zakończone zwycięstwem Pomorza w stosunku 3:0 (2:0).

Drużyny wystąpiły w następujących składach: Warszawianka: Jachimek, Nowicki, Joksz, Sochan, Cebulak, Sroczyński, Pyrich Święcicki, Smoczek, Knioła. Krawczyk.

Pomorze: Wyczyński, Wierzchowski, Kubalczak. Lubawy, Stock. Woliński, Kowalski, Kimmel Ziółkowski. Kamiński, Wierzelewski

Już od początku inicjatywę przejmuje reprezentacja Pomorza. Atak po kilku podjazdach znajduje się pod bramką Warszawianki. Ziółkowski mija Kniołę i Sroczyńskiego i z odległości 3 m. pewnie strzela bramkę w 5 minucie gry. Prowadzenie dodaje Pomorzu bodźca, stale gości ono na połowie Warszawianki. Bramkarz Jachimek i doskonały pomocnik Sroczyński kilkakrotnie ratuje swoją drużynę od porażki. W 37 minucie z zamieszania podbramkowego powstaje jedenastka dla reprezentacji Pomorza, którą pewnie lokuje w bramce bramkarz Pomorza Wyczyński. Pomorze prowadzi 2:0. Stosunek ten nie zmienia się do przerwy. Po przerwie przez kilka minut przejmuje inicjatywę Warszawianka. Sytuacja wkrótce się zmienia, znowu do głosu dochodzi Pomorze. Mimo kilku ładnych, jednakże niedokończonych zagrań w 42 minucie z opracowanej przez Wierzelewskiego piłki Kamiński zdobywa trzecią bramkę. ustalając wynik dnia.

Warszawianka grała słabo i gdyby nie znakomita obrona Jachimka przegrana byłaby znacznie większa. W reprezentacji Pomorza dobry był atak i pomoc, słabsza natomiast była obrona. Wszystkie trzy bramki przepuszczone przez Jachimka były nie do obrony. Widzów około 2500.

Grudziądz bije Bydgoszcz w lekkiej atletyce 129:110

Walasiewiczówna ustaliła nowy rekord Polski w 5-cio boju

Wczoraj na stadionie miejskim w Grudziądzu odbyły się zawody lekkoatletyczne reprezentacji miast Bydgoszczy i Grudziądza. W zawodach wzięła udział Stanisława Walasiewiczówna, która zapowiedziała pobicie rekordu światowego w pięcioboju.

Ze względu jednak na złe warunki atmosferyczne pobicie rekordu światowego nie udało się. Walasiewiczówna natomiast uzyskała wynik 354 p. ustalając nowy rekord Polski, gorszy zaledwie o 3 punkty od rekordu światowego.

Wyniki Walasiewiczówny w pięcioboju były następujące: 100 m. — 11,9; skok w dal — 5,71 m; rzut kulą — 10,54 m;; skok wzwyż — 1,39 m; rzut oszczepem 36,04 m.

Zawody odbyły się przy niepewnej pogodzie. Publiczności zebrało się jednak ok. 4000. Do zawodników przemówił prezydent miasta p. Włodek. wręczając Walasiewiczównie cenny upominek.

W zawodach międzymiastowych wygrała reprezentacja Grudziądza w stosunku 129:110, udowadniając. że jest najsilniejszym miastem Pomorza w lekkiejatletyce. Szkoda, że w zawodach nie brała udziału reprezentacja Torunia, która miała by szanse zdobycia II miejsca przed Bydgoszczą.

W poszczególnych konkurencjach uzyskano następujące najlepsze wyniki:

Konkurencja pań: 60 m.: Gawrońska (G) 8,2 sek.; dysk — Gackowska (G) 32,38; bieg 100 m. Gawrońska 12,8; bieg 80 m. przez płotki — Felska (G) 13,3 (najlepszy wynik tegoroczny w Polsce). skok w dal Staruszkiewiczówna 4,74 m; kula Gackowska 9,63 skok wzwyż — Tolkmitówna (G) 1.34 m; sztafeta 4 razy 100 m. Grudziądz 54,7 sek; rzut oszczepem — Malanowska (B) 31,14.

Konkurencje panów: bieg 100 m. Stanisławski (G) 11,2; pchnięcie kulą Siebert (G) 13,38. Poza konkursem Hofman rzucił 14,15 skok o tyczce Klemczak 3.50 (B); bieg 1500 m. Wojdecki (B) 4,31.9; rzut dyskiem Korek (B) 34,76. Poza konkursem Hofman 40,57; 400 m. Neubauer (G) 54; rzut oszczepem Kalinowski (G) 51,69; 5000 m. Szyperski (B) 16.33,1; skok w dal — Kaszubowski (B) 6,66 Poza konkursem Hofman uzyskał wynik 7,17; sztafeta 4 razy 100 m. Bydgoszcz 46.5; rzut młotem Kiełpikowski (B) 36.15; skok wzwyż Kalinowski (G) 1 ; 4 razy 400 m. Bydgoszcz 3,47.

Tenisiści polscy prowadzą z Austrią

W piątek na kortach Wiener Parkklubu rozpoczął się mecz tenisowy o puchar Europy Środkowej między Polską i Austrią.

Pierwszego dnia dokończono jedynie spotkania Wittman — Redl. Zwyciężył Wittman 6:1 7:5 6:2. Drugie spotkanie Hebda — Baworowski przerwano przy stanie 1:6 2:6 0:1 dla Baworowskiego.

W sobotę padał w Wiedniu deszcz, uniemożliwiając kontynuowanie rozgrywek tenisowych w meczu Polska — Austria.

W niedziele wznowiono przerwaną grę pojedynczą Hebda — Baworowski. Baworowski prowadził 2:0 setów, a w trzecim secie stan gry przerwano przy 1:1 gemów.

Dogrywka rozpoczęła się szczęśliwie dla naszego tenisisty, któremu wychodziły wszystkie uderzenia. Trzeciego seta Hebda wygrywa w stosunku 6:4. mając w końcowych gemach kilka pięknych zagrań przy siatce.

Kiedy rozpoczęto czwarty set — przy stanie 2:1 dla Baworowskiego — zaczął padać ulewny deszcz. Kapitan naszej drużyny zażądał przerwania meczu. Drużyna austriacka zaoponowała, jednak sędzia naczelny Anglik mjr. Bussel przychylił się do polskiego wniosku, zarządzając przerwanie gry.

Dalszy ciąg meczu odłożono na poniedziałek.

GIERUTTO MISTRZEM POLSKI W 10-BOJU.

W drugim dniu zawodów o mistrzostwo Polski w dziesięcioboju rozegrano pozostałe 6 konkurencyj. W punktacji ogólnej pierwsze miejsce i tytuł mistrza Polski zdobył Gierutto — 6630 pkt., 2) Hanke (W-nka) — 6148 pkt., 3) Dyka (Sokół — Krewałt) — 5367 pkt.

110 m płotki, oszczep, tyczkę i dysk wygrał Gierutto, uzyskując wyniki: 16.4 sek., 50,35 m, 322 cm i 44.14 m.

PRZYBYŁO ZWYCIĘZCĄ MARATONU O MISTRZOSTWO POLSKI.

W biegu maratońskim o mistrzostwo Polski rozegranym na szosie tomaszowskiej z Łodzi do Kurowic i z powrotem startowało 11 zawodników.

Przez dłuższy czas prowadził Marynowski, który na półmetek w Kurowicach przybył w czasie 1:15 godz. Na 6 km przed metą **niespodziewanie wysunął się na czoło Przybyło** i ukończył bieg na pierwszym miejscu w dobrym czasie 2:37:02 godz.

Dalsze miejsca zajęli: 2) Marynowski 2:45:04 godz., 3) Głuszcz.

PORAŻKA JĘDRZEJOWSKIEJ.

W finale gry pojedyńczej pań o mistrzostwo Stanów Zjednoczonych Jędrzejowska pokonana została przez znaną tenisitkę chilijską Lizanę 4:6, 2:6.

Nowa mistrzyni pokonała w półfinale Amerykankę Bundy, która z kolei w ćwierćfinale uzyskała sensacyjne zwycięstwo nad obrończynią tytułu mistrzowskiego Marble.

Rzeźnia Miejska w Grudziądzu
jedna z najstarszych w Polsce

Tak jak postęp kulturalny i cywilizacyjny ludzkości, przeniósł ją z czasem z szałasów do modnie urządzonych gmachów, tak też stopniowo wymagania jej stawały się co raz większe. Do takich wymagań zaliczać też należy domaganie się, by ubój żywca rzeźnego, który odbywał się w przedsionkach domostw, chlewach a często nawet w izbach służących równocześnie za mieszkalnię, sypialnię, kuchnię i miejsce sprzedaży mięsa, uskuteczniano w specjalnie w tym celu pobudowanych rzeźniach.

W czasie, kiedy sprawa budowy rzeźni w Grudziądzu stała się aktualną, t. j. w roku 1863, istniały rzeźnie publiczne w nielicznych tylko stolicach wzgl. miastach wielkich, zwłaszcza Francji i Włoszech.

Z miast obecnie należących do Polski jest rzeźnia miejska w Grudziądzu po Inowrocławiu z roku 1880, najstarszą, bo 53 lat liczącą rzeźnią.

W czasie, kiedy powstał projekt budowania rzeźni miejskiej w Grudziądzu, spożywano w mieście rocznie 661 sztuk bydła rog. 1995 cielat, 6979 owiec i 2156 świń.

Zważywszy, że obecnie spożywa się rocznie ca. 6000 bydła rogatego, 7000 cieląt, 1150 owiec i 17.500 świń, zrozumiałym jest, że pierwotna rzeźnia o bardzo skromnych była rozmiarach. Stopniowe rozbudowywanie jej zatarło całkowicie pierwotne kształty, nabierając rozmachu wielkomiejskiego.

Nie od rzeczy też będzie wspomnieć, że przy otwarciu rzeźni, t. j. 1885 r., korzystało z niej 27 dokonywujących ubój rzeźników, a obecnie liczba ta dochodzi do 200.

Od czasu przejęcia miasta przez władze polskie, rzeźnia została gruntownie odremontowana, a z ważniejszych inwestycyj wspomnieć należy: powiększenie chłodni prawie w dwójnasób i zaopatrzenie jej w nowoczesne urządzenia chłodnicze, pobudowanie bocznicy kolejowej z czteroma rampami ładunkowymi, jak również pobudowanie gmachu do składania i konserwowania skór. Nowoczesna szlamiarnia jest jedyną tego rodzaju w Polsce. Stworzono również całkowite urządzenie do fabrykowania bekonów, okryto kolejkę napowietrzną dachem, wybrukowano szwedzką kostką dziedziniec, zainstalowano urządzenia do elektrycznego i mechanicznego ogłuszania żywca rzeźnego i wiele innych mniejszych inwestycyj.

Zwłaszcza w ostatnim czasie czyni się dużo dla modernizacji przedsiębiorstwa. Nie zaniedbuje się również starań o rentowność rzeźni. Najlepszym dowodem obecne powiększanie rzeźni końskiej, aby umożliwić podwyższenie kontyngentu eksportowego ubitych koni, który w ostatnim roku wynosił ca. 1000 sztuk.

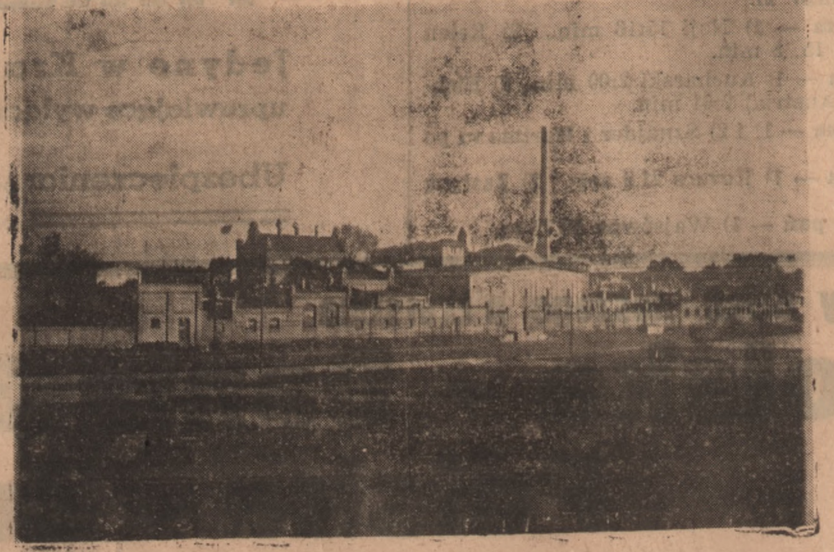
Istniejąca specjalna składnica na odpadki połączona z bocznicą kolejową, umożliwia zbierania wszelkiego rodzaju kości rogów, racic, szczeciny itp., co wysyła się jako surowiec do różnego rodzaju krajowych fabryk.

Dla orientacji zaznacza się, że w r. 1936 ubito 71.500 różnego rodzaju żywca rzeźnego, w tym ca. 4000 świń na eksport bekonu i ca. 1000 koni na eksport.

Obok Rzeźni Miejskiej znajduje się Targowisko Miejskie o wielkości 18.500 m². Targowisko połączone jest również z bocznicą kolejową, tak, że istnieje wygodny dowóz bydła i trzody z najdalszych stron. Wielka hala licytacyjna o powierzchni 750 m² umożliwia odbywanie tu kilka razy rocznie licytacyj bydła zarodowego.

Targowisko zaopatrzone jest w wagę pomostową i wszystkie urządzenia, przewidziane najnowszymi rozporządzeniami, tak, że targowisko grudziądzkie stanowi koncentrację handlu koni, bydła i trzody chlewnej z bardzo obszernego rejonu.

Zwiedzenie rzeźni nastąpić może po uprzednim zgłoszeniu wycieczki w biurze administracyjnym rzeźni.

Ogólny widok Rzeźni Miejskiej w Grudziądzu.

Program korowodu bydgoskiego na Brdzie
przed Marszałkiem Śmigłym-Rydzem

Rzutki i energiczny Polski Biały Krzyż w Bydgoszczy, któremu powierzono organizację święta wojska w celu złożenia hołdu Wodzowi Narodu i uświetnienia Jego pobytu w tym grodzie, organizuje w dniu 15 bm. korowód regionalny na Brdzie.

Program korowodu przedstawia się następująco:

Godz. 19 hymn narodowy: 1) dzwony z fary, 2) ognisko na wzgórzu Wolności, 3) orkiestra, wystrzał.

Godz. 19,10 podjazd dużej łodzi przed schody przy trybunie i złożenie przez przedstawicieli miasta i powiatu hołdu Wojsku Narodowemu.

Godz. 19,20 korowód na Brdzie: 1) pow. bydg. leśnictwo, 2) pow. bydg. Polski Len, 3) pow. bydg. barnictwo, 4) pow. bydg. rolnictwo, 5) pow. bydg. warzywnictwo i krzewnictwo, 6) pow. bydg. rybołówstwo, 7) pow bydg. Straż Poż., 8) rzemiosło bydgoskie, 9) kupiectwo bydgoskie, 10) przemysł bydgoski, 11) 2 berlinki.

Godz. 20.05 chóry śpiewają w czasie korowodu: 1) Hasło, 2) Harmonia, 3) Echo, 4) Cecylia. Widowisko na promie: 1) Koła młodzieży PBK — Pochwała polskiemu żołnierzowi, 2) powiat wyrzyski, 3) powiat wyrzyski, 4) pow. wyrzyski, 5) dożynki — szkoła p. Lewandowskiej, 6) Kujawiak — p. Lewandowska, 7) Kujawiak — harcerstwo.

Godz. 21 przejazd barki z Sokołami i Sokolicami oraz organizacyj PW i WF (defilada łodzi): 1) organizacje społeczne: obóz harcerski, LOPP, LMK, 2) organizacje sportowe: firma Ciszewski, Kabel Polski, 3) kluby wioślarskie, 4) kajakowcy, 5) żeglarze — 16 drużyna harcerzy.

Godz. 21,10 orkiestra, wielkie ognie i wspólny śpiew: Wszystkie nasze dzienne sprawy.

Nad całokształtem artystycznym imprezy czuwa p. inż. Orlicz, dyr. Guentzel, oraz artyści: pp. Hawryłkiewicz — dekorator teatru i prof. Frydrych.

Bilety w cenie 2 zł na trybuny, 1 zł (miejsca siedzące) 50 gr. stojące dla starszych, 30 gr. stojące dla młodzieży i szeregowych do nabycia w przedsprzedaży w Bydgoszczy w firmie Framboli i Rzanny od poniedziałku popołudnia.

IX wielkie zawody strzeleckie w powiecie świeckim

W sobotę dnia 25 bm. i w niedzielę dnia 26 bm. odbędą się w powiecie świeckim wielkie zawody o mistrzostwo powiatu świeckiego w strzelaniu bronią wojskową i bronią małokalibrową.

Dzielnych zwycięzców oczekuje pochwała ze strony władz powiatowych oraz liczne cenne nagrody.

Celem zawodów jest wykazanie gotowości obrony Ojczyzny nie frazesami, lecz umiejętnem wykorzystaniem tych środków obronnych, które Ojczyzna w razie niebezpieczeństwa da do ręki.

Do zawodów strzeleckich o mistrzostwo powiatu świeckiego ma prawo stawać każdy obywatel zamieszkały na terenie powiatu świeckiego.

Idźmy więc na zew poważnych obecnie chwil z hasłem:

„Ćwicz oko i dłonie w Ojczyzny obronie".

Brzytwą odciął sobie głowę
Samobójstwo kierownika rzeźni miejskiej z powodu defraudacji podwładnego

Łódź. W klatce schodowej domu pracowników Banku Polskiego znaleziono mężczyznę, leżącego w kałuży krwi. Przybyły na miejsce lekarz stwierdził śmierć. Samobójstwo popełnione zostało w straszliwy sposób: **Denat silnym cięciem brzytwy odciął sobie głowę, która zwisała na tylnych mięśniach karkowych.**

Ustalono, iż samobójcą jest 45-letni Gustaw Held, kierownik i główny buchalter rzeźni bałuckiej w Łodzi. Dochodzenie ujawniło niezwykle sensacyjne podłoże samobójstwa.

W rzeźni bałuckiej wraz z Heldem zatrudniony był w charakterze zastępcy buchaltera i płatniczego 46-letni Emil Koziej.

Koziej, będący podobno **ministrem spraw zagranicznych w rządzie ukraińskim atamana Petlury,** mimo skromnej posady skupował różne towary i urządził sobie piękne mieszkanie, płacąc wekslami. Kiedy nadeszły terminy płatności, Koziej zaczął obracać na swój cel pieniędzmi rzeźni, a w ub. tygodniu zabrał z kasy 1500 zł. i zniknął. Po zbadaniu ksiąg Held stwierdził nadużycia, lecz o spostrzeżeniach nie zameldował władzom, łudząc się, iż Koziej powróci.

Tymczasem kontrola miejska stwierdziła nadużycia na sumę 7000 zł. Held, zdając sobie sprawę, że będzie musiał odpowiadać za nadużycia podwładnego, udał się do jednego z przyjaciół z prośbą o pomoc. **Nie zastawszy go, popełnił samobójstwo.**

Koziej wyjeżdżając, zlikwidował mieszkanie, sprzedał urządzenia i zbiegł w niewiadomym kierunku z żoną i synem

Do naszego artykułu o strażactwie pomorskim

umieszczonego w numerze sobotnio-niedzielnym p. t. „10 tys. strażaków-ochotników na Pomorzu" zakradł się fatalny błąd drukarski, który mógłby wywołać przykre nieporozumienie. W czwartym ustępie tego artykułu wydrukowano mylnie:

„Okręg pomorski należy do **najsurowszych,** tak pod względem wyszkolenia pożarniczego jak i sprzętu gaśniczego okręgów w Polsce"; zdanie to miało brzmieć:

„Okręg pomorski należy do **najwzorowszych,** tak pod względem wyszkolenia pożarniczego jak i sprzętu gaśniczego okręgów w Polsce."

Zabytki sztuki w Swarzewie

Poza gotycką z pierwszej połowy piętnastego wieku cudowną figurą Madonny Swarzewskiej, znajduje się w kościele parafialnym w Swarzewie marmurowy piękny ołtarz wczesnobarokowy, wykładany bogato rzeźbami z alabastru. Podkreślić należy, iż ołtarz ten ufundowany został w pierwszej połowie siedemnastego wieku przez jedną z pomorskich rodzin polskiej szlachty.

Na ołtarzu tym znajduje się późnogotycka rzeźba drewniana „Pieta" z szesnastego wieku, posiadająca pierwszorzędną wartość zabytkową i artystyczną. Rzeźba ta została obecnie zbadana przez konserwatora pomorskiego, który stwierdził konieczność rychłego jej odrestaurowania i usunięcia późniejszych przemalowań.

Cenne to dzieło sztuki średniowiecznej odrestaurować ma na koszt parafii swarzewskiej pracownia konserwatorska profesora Rutkowskiego na Zamku Królewskim w Warszawie.

Zniżki kolejowe na karty uczestnictwa Ligi Popierania Turystyki

Jak nas informują z kilku miejscowości wybrzeża, pociągi dalekobieżne zwożą sporo turystów, korzystających z urlopów wrześniowych.

Warto przypomnieć, że we wrześniu pobyt w kąpieliskach znacznie tańszy — jest niemniej atrakcyjny i wesoły. Żegluga Polska, utrzymująca kursy statków w rejsach przybrzeżnych, pozwala na urządzanie pięknych wycieczek morskich, a tanki i rowery wodne w Orłowie są źródłem wielu emocji dla plażujących. Gościnność i serdeczność miejscowej ludności zachęca do wycieczek autokarami wgłąb kraju Kaszubów, szykujących się już do dalekomorskich połowów. Doskonałe szosy naszego wybrzeża roją się od automobilistów.

Eksperyment Ligi Popierania Turystyki zastosowania zniżek kolejowych dla wzmożenia ruchu turystycznego i wykorzystania przysłowiowej „polskiej jesieni" — udał się bardzo szczęśliwie.

W porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym wrzesień dla szeregu miejscowości był nudnym i świecącym pustkami — w obecnym sezonie „urlopy wrześniowe" stają się modne i znajdują gorliwych zwolenników.

WRZESIEN
13
Poniedz.

KALENDARZYK.

Poniedziałek 13. 9. — Filipa
Wtorek 14. 9. — Podw. św. Krzyża
Środa 15. 9. — Nikodema

Dzień w Bydgoszczy

Z miasta

— **Kurs dla sióstr pielęgniarek.** Bydgoski oddział Polskiego Czerwonego Krzyża rozpoczyna w październiku kurs dla sióstr pielęgniarek. Kandydatki w wieku od lat 18 mogą się zgłaszać osobiście w sekretariacie PCK ul. Cieszkowskiego 11 od godz. 12 do 13.

— **Przełożenie targu.** W związku z odbyć się mającym w dniu 15 bm. przywitaniem armii w Bydgoszczy, zarządzam zgodnie z par. 2 ustęp 2 regulaminu targów małych miasta Bydgoszczy, przełożenie tych targów na wtorek dnia 14 bm. które miały by się odbyć w dniu 15 bm.

Za Prezydenta Miasta
(—) mgr. pr. Rost, nacz. wydziału III.

— **„As“ — taka jest nazwa nowego baru i kawiarni przy placu Teatralnym 6 I p., włośc. E. Wittersheim.** W sobotę, dnia 11 bm. nastąpiło otwarcie tego całkowicie odnowionego i gustownie urządzonego lokalu. Poza bufetem obficie zaopatrzonym w wszelkiego rodzaju doskonałe zakąski i dobrze pielęgnowane napoje, goście mają możność korzystania z różnych rozrywek towarzyskich, jak: bilardów piramidkowych, karambulowych i automatycznych, dalej szachów, bridża itp. Jakość konsumcji pierwszorzędna, ceny przystępne. a obsługa skora i sumienna. Nowej polskiej placówce życia towarzyskiego, położonej w sercu miasta, życzymy pomyślnego rozwoju.

— **Zniesione zarządzenie.** Zarząd miejski z dniem 9 bm. uchylił zarządzenie prezydenta m. Bydgoszczy dot. kontumacji psów na terenie m. Bydgoszczy.

Zebrania — Odczyty

— **Przysposobienie Wojskowe Kobiet** zawiadamia swe członkinie, że pierwsze powakacyjne zebranie miesięczne odbędzie się — jak zwykle — w pierwszy wtorek po 15-ym, t. j. 21 bm. o godz. 18-ej.

Jednocześnie zarząd PWK. podaje do wiadomości, że walne zebranie odbędzie się dn. 28 września br. we wtorek o godz. 18-ej przy ul. Focha 39.

— **Komendanci OPLG. rejonu II.** Nawiązując do notatki prasowej z przed wakacyj letnich, dotyczącej podania terminu zebrania plenarnego Koła LOPP. komendantów OPLG. rejonu II, komunikujemy, że najbliższe zebranie odbędzie się we wtorek 14 bm. o godz. 19 w sali posiedzeń Rady Miejskiej przy ul. Jezuickiej 1. Zarząd Koła prosi wszystkich komendantów o bezwzględne i punktualne przybycie.

Kronika policyjna

— **Kradzieże rowerów.** Znowu zaszły dwa wypadki kradzieży rowerów.I tak p. Pawłowi Wieczorkiewiczowi (Chocimska 22) skradziono rower z podwórza Ubezpieczalni Społecznej, a p. Pawłowi Bartzowi (Toruńska 137) z korytarza domu przy ul. Gdańskiej 17 (wartości 200 zł.).

— **Nieszczęśliwe wypadki.** Zatrudniony przy budowie domu kolejowego w Kapuściskach Wincenty Tomasik z Torunia spadł z dachu i potłukł się dotkliwie. 35-letni mechanik Stanisław Sajda, zajęty pracą przy własnym domu przy ul. Polnej 2, spadł z dachu i odniósł znaczne rany. Rob. Stefan Gliński, zatrudniony w Lloydzie Bydgoskim w Czersku pow. Bydgoszcz, przygnieciony został podczas pracy lorką i odniósł dość ciężkie rany. Wszystkich trzech przewieziono do szpitala miejskiego.

— **Kradzież zegarka.** P. Maria Kucharska (Chocimska 3), kąpiąc się w łazience Ubezpieczalni Społecznej, spostrzegła z przerażeniem, gdy zamierzała się ubierać, że jakiś osobnik skradł jej zegarek bransoletkowy wartości 20 zł.

— **Kradzież mostka złotego.** Do mieszkania p. Józefa Sosnowskiego (Petersona 12) wtargnął złodziej i skradł z szafy złoty mostek wartości 60 zł.

— **Smutny koniec libacji.** P. Teodor Wojciechowski (Sienkiewicza 6). bawiąc się w restauracji Hadego przy ul. Marcinkowskiego, spostrzegł w pewnej chwili z przerażeniem, że z kieszeni skradziono mu 140 zł w gotówce. Podejrzaną o tą kradzież jest pewna kobieta.

— **Kradzież beczki masła.** P. Władysława Koronowska w Przyłękach pow. Bydgoszcz zgłosiła kradzież beczki masła (51 kilo) wartości 150 zł. przez handlarkę K. z ulicy Jana Kazimierza. Kradzież dokonaną została na dworcu autobusowym.

— **Za jazdę „na gapę“.** Na dworcu kolejowym przytrzymani zostali za jazdę koleją bez biletu Jan Szczechowicz i Władysław Śmiga bez stałego miejsca zamieszkania.

Większa kradzież przy ul. Grunwaldzkiej

Gdy rzeźnik p. Stefan Taszecki (Grunwaldzka 187) wrócił późnym wieczorem do domu, spostrzegł ku swemu wielkiemu przerażeniu, że w czasie jego nieobecności grasowali w mieszkaniu złodzieje, których łupem stały się 1.500 zł. w gotówce, weksle na 3000 zł i list hipoteczny na 2000 zł. Ustalono, że służąca, udając się na spoczynek, zapomniała zamknąć okno, przez które dostali się złodzieje i obłowili się pokaźnym łupem. Policja wszczęła energiczne dochodzenia.

Witamy wojsko!

Do organizacyj wf. i pw. oraz klubów sportowych

Dnia 15 bm. Bydgoszcz przeżywać będzie swój wielki dzień.

W dniu tym witać będziemy w murach naszego miasta powracające liczne pułki wojskowe, które przedefilują przed Najwyższym Zwierzchnikiem naszych sił zbrojnych **Marszałkiem Edwardem Śmigłym - Rydzem.**

Zaszczyt dla nas nielada, że właśnie tu w Bydgoszczy nastąpi ta najwspanialsza bodajże Rewia Wojska w obecności Najwyższej i Najdroższej sercu każdego Polaka Osobie.

Wojsko witać będziemy wszyscy jak jeden mąż z ogromną radością i entuzjazmem, zdając sobie sprawę z trudów położonych przez nie dookoła gotowości bojowej i należytego przygotowania się na wypadek, gdy zażąda tego Najjaśniejsza Rzeczypospolita.

Niechaj hufce nasze zbrojne czują, niechaj wiedzą, że ci, których mają bronić, myślą o nich, że zawsze i wszędzie towarzyszą im serca wszystkich obywateli — całego Narodu.

Wielki dzień 15 września w Bydgoszczy niech będzie manifestacją patriotyczną bydgoszczan na rzecz bohaterskiej naszej Armii.

Zarządzam, ażeby w dniu 15 bm. wszystkie bez wyjątku organizacje wf. i pw. oraz kluby sportowe wzięły udział w powitaniu powracającego wojska z manewrów oraz we wspaniałej Rewii Wojskowej.

Zbiórki zarządzą pp.: prezesi we własnym zakresie o takim czasie, ażeby na godzinę 8-mą stanąć na miejscach przemarszu wojska.

Poczty sztandarowe zgrupują się natomiast wzdłuż ul. Gdańskiej od kościoła Klarysek do ul. Dworcowej.

Szczegółowe rozmieszczenie organizacyj w. f. i p. w. zarządził swoim rozkazem Grodzki Komendant PW.

Przewodniczący Komitetu W. F. i P. W.
(—) L. Barciszewski, prezydent miasta.

Iluminacja okien

z okazji przyjazdu Marszałka Polski Edwarda Smigłego-Rydza

Polski Biały Krzyż w Bydgoszczy wydał własnym nakładem na cele oświatowe w wojsku za zezwoleniem ministerstwa spraw wojskowych pocztówki oraz powiększenia portretu w formie gabinetowej Marszałka Polski Edwarda Śmigłego - Rydza. Polski Biały Krzyż zwraca się do obywatelstwa miasta Bydgoszczy z gorącym apelem, ażeby dnia 15 bm., w dniu tak uroczystym dla naszego miasta okna mieszkań oraz wystawy sklepowe udekorowało powyższymi pocztówkami, dając tym samym wyraz swego zrozumienia dla ważności duchowego dozbrojenia Polski.

Pocztówki w cenie 15 gr., powiększenia w cenie 50 gr. nabywać można w księgarniach p. Gieryna, Braci Bażańskich, oraz w składzie papieru F-y F. Wesołowska, przez kolporterów Polskiego Białego Krzyża, którzy odwiedzać będą mieszkania, oraz w sekretariacie Polskiego Białego Krzyża, ul. Słowackiego 3, pokój 5 od godz. 10 do 14-ej.

Polski Biały Krzyż w Bydgoszczy.

Jubileusz BE-DE-TE

W związku z naszym artykułem o 10-cio leciu Bydgoskiego Domu Towarowego zaznaczamy, że **właścicielami Be-De-Te są pp.: Bronisław Kentzer, Tadeusz Kentzer, Władysław Maciejewski i Bolesław Wajs, zaś kierownikami firmy są pp.: Tadeusz Kentzer, Władysław Maciejewski i świeżo dokooptowany Bolesław Wajs.**

Publiczność podziwia wieczorem **wspaniałe oświetlenie neonowe,** jakie z okazji jubileuszu zainstalowano wzdłuż całego frontonu potężnego gmachu Be-De-Te. Długie linie światła koloru czerwonego zabłysły wzdłuż całego gmachu firmy, a na narożniku przy ul. Gdańskiej i Dworcowej wspaniale widnieją litery Be-De-Te zainstalowane w kolorze zielonym. **Reklama świetlna Be-De-Te bije wszystkie dotychczasowe bydgoskie reklamy świetlne.** Centrum naszego miasta zyska na tym ogromnie.

Na szalach Temidy

Skazanie dzieciobójczyni

Przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Wyrzysku stanęła 23-letnia Jadwiga Florkowska z Gromadna pow. wyrzyskiego, oskarżona o uduszenie swej nieślubnej córeczki.

Jak wynika z aktu oskarżenia, Florkowska córeczkę swą przez dziesięć tygodni po urodzeniu miała na wychowaniu u szewca Antoniego Wrzeszcza w Łobżenicy. W dniu 6 czerwca br. odebrała od niego swe dziecko, a wieczorem tegoż samego dnia wróciła do Łobżenicy, opowiadając wszystkim, że dziecko jej nagle w drodze zachorowało i umarło. Ponieważ dziecko w chwili odebrania go przez matkę było zupełnie zdrowe, zarządzono sekcję i stwierdzono że **zostało ono uduszone.**

Wyrodna matka przed sądem nie przyznała się do winy, pozostając przy swym pierwotnym twierdzeniu, że dziecko umarło śmiercią naturalną.

Sąd Okręgowy skazał Florkowską za uduszenie swej córki na 5 lat więzienia.

Za bójkę w barakach Dwernickiego

W dniu 10 lipca br. w barakach Dwernickiego doszło do krwawej bójki pomiędzy niej. Edwardem Psetrągowskim a Bolesławem Krępeciem. Jak stwierdzono, w dniu tym przyszedł Krępeć do mieszkania Pstrągowskiego, żądając od niego zwrotu pożyczonej mu swego czasu skóry. W trakcie sprzeczki, jaka się wywiązała, **żona Pstrągowskiego Weronika uderzyła Krępecia kilka razy w głowę tłuczkiem kuchennym,** a kiedy ten wybiegł na ulicę, **pogonił za nim Pstrągowski, uderzająm go po głowie młotkiem i zadając mu kilka cięć nożem.** Od uderzeń młotkiem złamał Krępieciowi kość ciemieniową.

Za bójkę tę odpowiadali obecnie małżonkowie Pstrągowscy **przed** Sądem Okręgowym w Bydgoszczy, który **skazał Edwarda Pstrągowskiego na dziewięć miesięcy bezwzględnego więzienia. Weronika Pstrągowska otrzymała pół roku więzienia z zawieszeniem kary na przeciąg trzech lat.**

Niedbalstwo rolnika spowodowało śmierć dziecka

W czasie młócenia zboża u rolnika Bronisława Wilczyńskiego w Miastowicach dostał się w tryby maszyny 4-letni Eugeniusz Gąsiorowski, ponosząc natychmiast śmierć. Stwierdzono, iż młócarnia nie była odpowiednio zabezpieczona i dlatego Wilczyński stanął przed Sądem Okręgowym na sesji wyjazdowej w Żninie, który skazał go za spowodowanie śmierci dziecka z powodu niedbalstwa na pół roku więzienia, zawieszając wykonanie kary na 2 lata.

NOCNY DYŻUR APTEK.

Dyżur pełnią od dnia 13 do 19 bm. Apteka pod Aniołem, Gdańska 65, tel. 33-85, apteka przy Placu Teatralnym Marszałka Focha 10, tel. 19-62 i apteka Tarasiewicza. Orla 8, tel. 31-46.

Z Teatru Miejskiego

Dziś, w poniedziałek oraz we wtorek i środę w dalszym ciągu na repertuarze **przebojowa** komedia węgierska **„Małżeństwo“** Vaszary'ego, która na sobotniej premierze doznała wręcz entuzjastycznego przyjęcia. Komedia ta porusza ciekawy i zawsze aktualny problem rozluźnienia etyki domowego ogniska i obfituje w sceny pełne prawdy życiowej. W głównych rolach występują pp.: Halina Dorée (Hella) i dyr. Stoma (Alfred).

Występ Orkiestry Kameralnej Berlińskiej Filharmonii w Bydgoszczy. Na tournée koncertowe zjeżdża do Polski Orkiestra Kameralna Berlińskiej Filharmonii, składająca się z 25 wybitnych muzyków słynnej Filharmonii Berlińskiej.

Orkiestrę kameralną stworzył dyrektor Filharmonii Berlińskiej **Hans von Benda,** pod którego kierownictwem orkiestra kameralna odegra arcydzieła literatury klasycznej. Jako solista wystąpi **Winfried Wolf** (fortepian). Występ słynnej orkiestry, który odbędzie się w czwartek, dnia 16 bm. o godz. 20 w Teatrze Miejskim, wzbudzi wielkie zainteresowanie sfer kulturalnych naszego miasta i okolicy. Bilety nabywać można w kasie teatru.

W pełnych próbach pod reżyserią dyr. Nuny Młodziejewskiej - Szczurkiewiczowej doskonała komedia Bus-Fekete'go pt. **„Jan“** ostatni sukces teatru wiedeńskiego. Premiera w nadchodzącą sobotę 18 bm.

REPERTUAR KIN:

APOLLO: „Dinky“ i „Małżeństwo z pozoru“ oraz nowy tygodnik i kronika Pat'a.
ADRIA: „Godzina pokusy“ i nadprogram.
BAŁTYK: „Samochód nr. 99“ i nadpr.
KRISTAL: „Dorożkarz nr. 13“ (film polski) oraz tyg. „Pata“.
MARYSIEŃKA: „Czarny hrabia“ (Pat i Patachon) i nadprogram.
REWIA: „Miasto Anatol“ oraz nowy tygd.

Pożar w Gościeradzu

W nocy z 10 na 11 bm. wybuchł pożar w Gościeradzu w zagrodzie rolnika p. Romana Kawki. Pożar srożył się z zastraszającą szybkością, to też spłonęła stodoła i chlew. Pastwą płomieni stały się młóckarnia, narzędzia rolnicze i cały tegoroczny zbiór żniwny. Poszkodowany oblicza swą szkodę na około 25.000 zł. Był on wprawdzie zabezpieczony, ale stosunkowo nisko tak, że ponosi wielkie straty. Pożar powstał prawdopodobnie od niedopałka papierosa. Na miejsce pożaru stawiła się straż pożarna, która pożar zlokalizowała. Przybyli również z pomocą sąsiedzi p Kawki, którzy jednak wobec szerzącego spustoszenia żywiołu niewiele zdziałać mogli.

Ze sportu

KURS SPORTU SPADOCHRONOWEGO

Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP w Bydgoszczy organizuje III kurs sportu spadochronowego (teoria i praktyka) dostępny dla wszystkich chętnych od 17 lat począwszy i bez różnicy płci.

Zgłoszenia na powyższy kurs przyjmuje się dodatkowo do dnia 17 września br. w Sekretariacie Obwodu Miejskiego LOPP, Konarskiego 5 a, tel. 3670, gdzie też udziela się wszelkich informacyj.

Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP zachęca jak najszersze rzesze młodzieży starszej i młodszej do wzięcia udziału w powyższym kursie, gdyż jest to jeden z ostatnich organizowany dla pozaszkolnych.

Młodzież do lotnictwa — oto najaktualniejsze hasło doby obecnej; a więc śpieszmy się, aby nie było za późno.

BYDGOSZCZ MA NAJLEPSZYCH JUNIORÓW W POLSCE.

W punktacji klubowej na pierwszych lekkoatletycznych mistrzostwach Polski juniorów odbytych w niedzielę w Bydgoszczy zwyciężyła Polonia bydgoska 39 pkt. przed Sokołem bydgoskim i KSM Poznań po 34 pkt..

Na dalszych miejscach znajdują się AZS. Poznań 29 pkt., Sokół Grudziądz 28 pkt., KPW. Poznań 26 pkt. itd.

Rzecz charakterystyczna, że juniorzy Warszawy — mimo, że przyjechali w bardzo licznym składzie — nie odegrali znaczniejszej roli.

„Warszawianka“ Warszawa zdobyła 18 pkt., „Żagiew“ Warszawa również 18 pkt. i Ż. A. S. S. 5 pkt.

Bydgoszczanie, zajmując w punktacji klubowej 2 pierwsze miejsca, najwyraźniej górują przed innymi klubami i miastami w lekkiej atletyce.

Oby to było dobrą zapowiedzią rozwoju bydgoskiej lekkiej atletyki. W punktacji miast pomorskich Bydgoszcz zdobyła 7[illegible] pkt., Grudziądz 31 pkt., Toruń 10 pkt., Inowrocław 1 pkt., Chełmno 1 pkt.

Pomorze - przodujące województwo w kulturze rolnej

Dział ten poświęcony jest gospodarstwom wiejskim, zarówno większej jak i mniejszej własności, które swoim dorobkiem i organizacją pomnażają kulturę rolną.

Piecewo - Józef Szymon Meysztowicz

Wybitny typ wszechstronnego gospodarstwa i hodowla konia szlachetnego

Pp. J. S. Meysztowiczowie z bratem ministrem Aleksandrem Meysztowiczem przed dworem w Piecewie.

W Piecewie słyszy się również szmer wartkich strumyków, — co z jeziora wądzyńskiego do Osy prowadzą wstęgę wody — między olszyną i krzewem — nad łąkami tego majątku... Szczodra natura w swoim bogactwie i tej okolicy nie szczędziła piękna, — mimo, — że tutaj zupełnie inaczej... — nie tak jak na polskiej ziemi w rozwidleniu Niewiaży i Josty barwnie płynących na Litwie, wokół legendarnych borów — pełnych błędnych ogników — gdzie w zagrożonym bastionie polskości wyrastał i pracował p. Józef Szymon Meysztowicz.

W zagubionych na Litwie polskich majątkach, a między ich mnogą liczbą w promieniującym Ludynie Meysztowiczów — najszlachetniejszymi zgłoskami można układać zdania o buncie przeciw niewoli, — która w nieustannym rozedrganiu wielkich myśli była zaporą wolnego oddechu pod słońcem szerokich granic przyszłej potęgi...

Dziwić się tedy nie trzeba, gdy obecnie — z liryzmem, w subtelnej atmosferze dworu Piecewa nad Osą do dalekiego Ludyna nad Niewiażą — przepływa uczuciowy nurt tęsknoty za rodzinną — polską ziemią — na której zostały tradycje, ślady spracowania rąk, — a w beztrosko szumiących borach — pośród gajów z pieśnią głuszcza, nad wodami z pełzającym kwieciem — tyle miłującego serca... A może... gdzieś na opuszczonym strychu, może w ukryciu... a może już w popiele — szarzeją jeszcze pod obcym niestety panowaniem — stare pergaminy i dowody chwały rycerskiej...?

We dworze piecewskim, obramowanym starym parkiem, do którego przybyli z Litwy państwo Meysztowiczowie w okresie wielkiej wojny, — przemawiały również dzieje bohaterstwa. Bowiem pani Józefowa Meysztowiczowa z domu Maria Gółkowska w swoim rodzinnym Piecewie, odnalazła z pietyzmem przechowywany order „Virtuti Militari“ dziada Teodora Gółkowskiego, walecznego powstańca z 1831 r. i tyle innych serdecznych pamiątek po ojcu Florianie Gółkowskim, znanym na Pomorzu — w służbie dla idei...

Ładnie się złożyło, że cnót żołnierskich córka — pani Józefowa Meysztowiczowa — jest obecnie matką chrzestną sztandaru bojowego — okolicznego pułku piechoty, i — że — wręczona odznaka bohaterskiego garnizonu — spoczęła w gablotce obok dawnego „Virtuti Militari“.

Mimowoli — z sentymentem — kojarzymy to rycerskie „wczoraj“ z pięknem wskrzeszonej dzisiaj tradycji chorągwianej... przy współudziale czynnika obywatelskiego.

W dalszym wnętrzu dworu, do którego wiedzie nas staropolska gościnność — podziwiamy różnych zmagań zbroice, cenne trofea myśliwskie, bogactwo płócien najprzedniejszych, a dawnych pędzli, a pośród nich — oryginał Juliusza Kossaka „Koń na Saharze“ — malowany przez wielkiego mistrza w r. 1848.

W barwnej mozaice kwiatów, na tle bogatych drzew pięknego parku, w brzęczącej ciszy, przerywanej szemraniem bystrej rzeczułki — wyjeżdżamy z Piecewa, zostawiając ładny dwór — w słońcu jesiennej zadumy...

Obszar Piecewa k. Jabłonowa Pomorskiego w powiecie brodnickim — obok szosy do Grudziądza — posiada 375 hektarów, w całości zdrenowanych z glebą w przeważającej części mocno gliniastą — przez systematyczną ciągłość wzorowej pracy — w wysokiej kulturze — dobrze urodzajną. Z tego względu ma tutaj dominujące stanowisko produkcja roślinna, wyróżniająca się zbiorami. — Silnie zawsze nawożona rola daje w Piecewie nadzwyczajne wyniki w pszenicy i burakach, zajmujących stosunkowo dużą przestrzeń. Ziarno siewne w oryginalnym nasieniu i pierwszych odsiewach dla wszystkich kłosowych — jarych i ozimych.

Część ziarna siewnego sprzedawana jest okolicznym gospodarstwom, które co roku są z tego materiału bardzo zadowolone. Okopowe również w najlepszych odmianach, a z nich kartofle rakoodporne — w dużych polach. Łąki i pastwiska dobrze pielęgnowane, zapewniające podstawę dla licznego inwentarza, przede wszystkim dla słynnej w Piecewie hodowli konia szlachetnego „półkrwi“.

Podwórze majątku wyjątkowo zwarte, z nadzwyczajnymi budynkami okazałymi w mocnej budowli, wzorowo wewnątrz urządzone, z zastosowaniem nowoczesnych urządzeń w oborach, stajniach, chlewni, a przede wszystkim w spichrzu. Wszędzie panuje ścisły regulamin, a porządek stale przestrzegany podnosi wrażenie, które potęguje się przy dużych magazynach z narzędziami ostatniej konstrukcji. W ogóle podwórze Piecewa daje wyraz stanu całości

majątku, bardzo wysoko nastawionego w intensywnym prowadzeniu gospodarstwa — zmeliorowanego, skanalizowanego i zelektryfikowanego.

Hodowla konia szlachetnego półkrwi prowadzona jest w Piecewie od dawnych lat, a p. J. S. Meysztowicz w hodowli końskiej jest rozmiłowany jeszcze z czasów prowadzenia tej dziedziny w swoim Ludynie na Litwie, w czasach przedwojennych. Rok rocznie hodowla piecewską wyróżniana jest medalami Ministerstwa Spraw Wojskowych za dostarczone do wojska remonty. Zawieszone w kancelarii majątku medale dają świadectwo rzetelnego prowadzenia stadniny — wzorem przedwojennego dorobku, zawsze premiowanego, w ogólnej liczbie kilkudziesięciu medalami złotymi i srebrnymi. W Piecewie szczególnie się zasłużył czołowy reproduktor Shagia I, po którym potomstwo jest b. szlachetne, mocnej kości i o dobrym ruchu. Hodowla zapisana jest do Związku Hodowców Konia szlachetnego półkrwi w Toruniu, a roczna dostawa wypada w przecięciu po 10 sztuk dobrych remontów. Źrebięta mają zapewnione jak najlepsze warunki hodowlane przez dobre łąki i obszerne wybiegi, dla potrzebnego ruchu na wolnym powietrzu.

Obora nizinna — fryzyjska — czarno-biała z dobrą mlecznością i procentem tłuszczu. Również i w tym dziale są medale i listy pochwalne Pomorskiej Izby Rolniczej. Trzoda wielkiej białej angielskiej ma przeznaczoną produkcję bekonową. Owce — merinos - precose wcześniej dojrzewające z produkcją wełny dla kraju, a skopowiną na eksport.

Omawiając hodowlę trzeba podnieść sprawność organizacji majątku, jego nowoczesne metody pracy i umiejętność wykorzystania wszystkich nadarzających się możliwości gospodarczych, które łącznie, z sobą zespolone, dają podstawę utrzymywania tak licznego inwentarza w typie warsztatu rolnego z nastawieniem wyraźnym na intensywną produkcję roślinną. W tych warunkach nawet i owce mogły się znaleźć i być wdzięcznym przedmiotem produkcji zwierzęcej, choć często słyszy się zdania, że owczarstwo może mieć tylko miejsce w gospodarstwie o gorszej glebie i dużych pastwiskach.

Piecewo jako dobrze zorganizowany majątek spełnia niechybnie ważną rolę w odniesieniu dla przykładu w okolicy, która niejedno dobro może stąd czerpać dla siebie, a również ma możliwości nabywania dobrego ziarnia siewnego i materiału inwentarzowego do dalszej hodowli. Że dobrze oddziaływa — świadczy o tym powszechna opinia.

Jan Płażewski.

dynie i fragment parku w Piecewie.
Dąb, jakich wiele szumiało w dalekim Lu

Imponujące wyniki

Kiedy przemysł radiowy stawiał w Polsce pierwsze nieśmiałe kroki, pewna grupa entuzjastów radia z energią i zapałem porwała się na śmiałe przedsięwzięcie — stworzenia w kraju fabryki odbiorników, postawionej odrazu na poziomie najwyższym...

Zamiar był odważny, a trudności wielkie, ale za to tym pionierom towarzyszył optymizm i niezachwiana wiara w przyszłość, liczne trudności istniały chyba tylko po to, by je zwalczać...

W tempie rekordowym powstała w Wilnie fabryka „Elektrit". Wybrano to piękne i miłe miasto, aby być nieco zdala od zgiełku i ciasnoty wielkich ośrodków przemysłowych, a przy tym dać zatrudnienie ludziom zdrowym a chętnym do pracy, których na Kresach jest, niestety, tak mało...

Inicjatorzy, wśród których są wytrawni fachowcy radiowi o wielkiej rutynie i doświadczeniu, nabytym w wielkich ośrodkach przemysłu zagranicznego, postanowili produkować aparaty najwyższej klasy, bo odbiorniki pospolite, zwykłe produkowały wówczas (i teraz) liczne warsztaciki, quasi fabryczki.

Minęło odtąd 12 lat a rozwój fabryki i jej produkcji przeszedł oczekiwania nawet optymistycznych założycieli: „Elektrit" jest potężną fabryką we własnych wielkich gmachach fabrycznych i zatrudnia przeszło 1200 ludzi.

„Elektrit", nie związany z żadną grupą przemysłu radiowego, niezależny, idzie sam, własną drogą. Z zagranicą łączy go współpraca o tyle tylko, że śledzi on bacznie rozwój przemysłu radiowego na całym świecie zakupując ciekawe patenty na nowe udoskonalenia i wynalazki, aby stosować je potym w swoich odbiornikach.

Laboratoria fabryki, będące ostatnim słowem radiowej wiedzy badawczej i radiometrycznej, nieustannie pracują nad nieskończonymi próbami i analizami, a żaden aparat nie opuści fabryki, zanim nie zda „na piątkę" laboratoryjnego egzaminu z doskonałości technicznej i dźwiękowej.

Oto tajemnica, dlaczego odbiorniki „Elektrit" stanowią klasę samą w sobie i zdobyły w ciągu ostatnich lat opinię o swej doskonałości.

Na nowy sezon 1938 fabryka „Elektrit" przygotowała 4 nowe typy odbiorników, które dla swoich wszechstronnych zalet wywołują szczery zachwyt prawdziwych znawców radia i miłośników tych wyjątkowych aparatów.

600 delegatów na kongresie spółdzielczym

W Paryżu rozpoczął obrady 15-ty Międzynarodowy Kongres Spółdzielczy, w którym bierze udział około 600 delegatów, reprezentujących kilkadziesiąt krajów z całego świata. Najliczniejsze są delegacje: Wielkiej Brytanii, Francji, Czechosłowacji, Finlandii i Szwecji. Obecni również przedstawiciele krajów zamorskich, jak Stany Zjednoczone A. P., Indie i Japonia. Delegacji polskiej w liczbie 11, przewodniczy dyr. M. Rapacki.

Ceny na żywiec

Komisja Rozdzielcza Polsk. Zw. Eksporterów bekonu i artykułów zwierzęcych w Warszawie donosi, że na targ w dniu 14 m. w Gdańsku i Sopotach ceny żywca itp. pozostały bez zmiany.

Więzienie za obrazę Państwa Polskiego

Wydział zamiejscowy Sądu Okręgowego w Rybniku skazał na 4 miesiące bezwzględnego więzienia Alojzego Sobika z Żór za dopuszczenie się obrazy Państwa Polskiego.

Dni Propagandy Estetyki Miast w Grudziądzu

Poniedziałek, 13 bm.:

Otwarcie obrad w Teatrze Miejskim przy współudziale przedstawicieli władz państwowych, miast, delegatów Związku i Tow. Ogródków Działkowych, Tow. Upiększenia Miast, Tow. Popierania Plantacyj, Tow. Miłośników Miast i Zrzeszeń o pokrewnym programie prac.

Referaty wygłoszą pp. inż. arch. Adam Paprocki, wiceprezes Tow. Urbanistów Polskich (Warszawa) „dziedzina urbanistyki miast", dyr. Wł. Marciniec, prezes Wszechpolskiego Związku Ogródków Działkowych Rzplitej Polskiej (Poznań) — „ogrody działkowe a estetyka miast", planista Z. Hellwig, kierownik biura projektów miasta Warszawy — „rola Parku Ludowego w Polsce" S. Wodwud inspektor ogrodów miejskich (Grudziądz) — „stan i zadania Tow. Upiększenia miast w Polsce".

Od wtorku do niedzieli 19 bm. włącznie:

Zwiedzanie różnego typu ogrodów działkowych, osiedli dla bezrobotnych, parków i urządzeń kwietnikowych, zakładów przemysłowych, pokazów i wystaw, zabytków architektonicznych miasta Grudziądza, popisy spadochronistów i skoki propagandowe, wycieczki statkiem do Sartowic, jedynej na Pomorzu miejscowości, wyróżniającej się wspaniałym krajobrazem, wycieczka krajoznawcza do Niedźwiedzia, posiadającego muzeum Ziemi Pomorskiej i park francuski, urządzony na wzór ogrodów w Schoenbrunnie, uroczyste powitanie pułków grudziądzkich powracających z manewrów do swego garnizonu, zawody i pokazy sportów wodnych, mistrzostwa tenisowe.

Prócz tego każdego dnia wyświetlany będzie film pt. „Wśród słońca i kwiatów" w jednym z miejscowych kin, jak również Teatr Ziemi Pomorskiej z Torunia zapowiada przedstawienie.

Czynne są: wystawy art. malarzy grudziądzkich, Tow. Fotograficznego „Słońce" z Grudziądza, Pomorskiego Związku Fotografów, Związku Tow. Ogrodów Działkowych z Poznania, Pokaz roślin pokojowych, zorganizowany przez Towarzystwo Upiększenia Miasta Grudziądza.

Czołowy reproduktor stadniny piecewskiej Shagia I przechodzący już na „dożywocie". Do artykułu „Pomorze przod. woj. w kulturze rolnej".

Programy radiowe

Poniedziałek, dnia 13 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.18 Gimnastyka. 6.38 Muzyka — płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka — płyty. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.15 Przerwa. 11.15 Audycja dla szkół: a) Spójrzmy w niebo — pogadanka dla dzieci starszych, wygł. red. Wacław Frenkiel, b) Utwory Ignacego Paderewskiego — płyty. 11.40 Ludwik van Beethoven: Sonata e-moll op. 90 — płyty. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Dziennik południowy. 12.15 Pomyślmy o odzieży zimowej — pogadanka — wygł. dr. Lucyna Szymańska. 12.25 Edward Grieg: Suita liryczna op. 54 — płyty. 12.40 „Od warsztatu do warsztatu": Mikrofon w warsztacie kamieniarskim' — audycja w oprac. red. Władysława Jana Turzyńskiego (ze Lwowa). 13.00—15.45 Przerwa (patrz programy lokalne). Wiadomości gospodarcze. 16.00 „Pstra kureczka i kucharka Agata" — opowiadanie Zofii Bogdańskiej dla dzieci młodszych (ze Lwowa). 16.15 Koncert orkiestry Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozimińskiego z Ciechocinka (przez Toruń). 16.45 Lwów na szlaku czarnomorsko-bałtyckim — odczyt wygł. prof. Kazimierz Hartleb (ze Lwowa). 17.00 „Papa Frank" — reportaż muzyczny Wiktora Junoszy-Dąbrowskiego. 17.50 Jeleń — pogadanka, wygł. Jerzy Dylewski. 18.00 Skrzynka techniczna — red. Wacław Frenkiel. 18.10 Program na jutro. 18.15 Wyjątki z baletów — płyty. 18.50 Sprawozdanie z przebiegu Kongresu Inżynierów ze Lwowa. 19.00 Henryk Melcer. 19.40 Pogadanka sportowa. 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 „Przy winku". Koncert rozrywkowy (z Krakowa). Wykonawcy: Krakowski Kwartet Schrammla, Helena Zboińska-Ruszkowska — śpiew, Wacław Geiger — akomp. W przerwie ok. godz. 20.45: Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna. 21.45 „Ogniwa" — opowiadanie Elizy Orzeszkowej. 22.00 Koncert muzyki polskiej z okazji XXI Międzynar. Kongresu Przeciwalkoholowego (II cz.). Transmisja z Teatru Wielkiego w Warszawie. Wykonawcy: Orkiestra Symfoniczna P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga i Irena Dubiska (skrzyce). 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

TABELA LOTERII

Z dnia 11 września

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł. 5000 na nr. 43812

Zł 30000 na nr.: 47647
Zł 15000 na nr.: 89759
Zł. 5000 na n-ry: 133569 179536
Zł 2000 na n-ry: 47324 48882 49075 87687 96025 99754 103106 120546 124205 151360 161464 165081 191733
Zł 1000 na n-ry: 2537 6070 7263 18290 32288 32609 33538 37806 38614 66277 70420 75108 85235 87129 87614 89560 103351 107652 119544 122216 124557 125905 126385 141867 142998 149959 155010 171137 171931 182296 191648

Wygrane po 200 zł

30 76252 79 407 520 64 748 580 1056 104
54 339 83 573 712 46 856 2575 83 651 886
909 3183 89 93 405 90 531 829 56 83 959
4163 559 67 697 709 30 5070 160 207 34 498
539 695 98 767 924 49 6006 122 294 396 701
51 71 91 905 20 7007 31 101 73 498 534 80
550 905 8110 30 85 399 458 535 745 9025
70 109 301 75 495 584 591 98 830
10396 432 512 21 731 989 11048 59 73
107 226 369 411 51 587 710 945 12062 241
44 398 451 62 589 626 53 73 703 68 86 862
956 13000 72 176 317 507 737 14099 134
49 73 211 365 90 622 15050 87 135 56 251
92 765 893 16175 252 713 932 17179 92 378
437 628 49 91 92 971 18004 50 159 234 93
25 79 310 68 96 465 527 54 19145 595 620
718
20033 382 445 541 620 771 946 21322 457
562 92 739 953 22015 221 377 561 86 679
724 39 845 75 905 23007 14 35 67 237 439
65 540 79 681 828 916 24041 63 256 85 381
509 40 80 88 693 770 981 25047 130 79 254
478 612 33 747 880 927 26142 53 261 697
791 856 27253 359 632 721 980 28282 451
52 506 32 84 689 948 84 29470
30061 85 186 398 477 525 65 670 807
31025 66 396 657 782 862 953 32294 338 532
46 87 657 792 811 69 96 33173 607 874 924
34083 364 583 913 26 45 35100 229 473 698
775 833 932 36055 539 807 90 901 28 43
37016 332 40 449
38153 566 741 805 924 39024 91 202 35 309
39 67 442 589 73 698 736 41 841
40088 346 421 626 49 981 98 41064 249 458
642 603 714 870 97 905 54 42019 283 395 462
79 723 96 857 79 908 74 43001 226 35 398 476
575 626 735 854 900 44015 95 309 89 479 575
615 932 9 45032 76 98 641 75 852 46116 42
47568 79 98 688 772 80 48009 153 311 444
60 692 729 49134 281 99 325 501 631 91
709 983
50078 219 489 542 766 832 53 925 9 51054
187 356 78 409 628 38 40 841 934 52269 97
300 532 620 84 5 870 987 53054 141 209 781
842 937 54068 118 85 555 65 7 83 685 700 885
55254 494 667 95 700 980 56071 198 427 516
730 906 57131 364 79 435 55 79 652 91 729
44 844 58027 90 645 863 8 59058 84 105 212
85 339 85 424 45 537 659 63 807 980
60090 257 402 85 579 668 751 61198 436
616 77 62074 248 9 79 425 68 93 644 735 62 909
63036 64 179 395 544 84 668 914 24 60 64238
544 655 73 752 807 987 65049 147 288 97 316
555 654 826 36 920 66212 316 494 591 905 6
67138 300 38 50 675 723 9 819 31 68672 770 7
881 69363 500 17 680 780 852 82 945 98
70081 217 493 548 92 658 71 933 52 71040
85 258 493 505 52 74 951 959 72075 291 354 5
73 608 782 926 36 89 7095 159 299 375 482
597 911 82 74029 166 288 96 468 555 629 57 962
6 75004 63 123 257 365 602
76115 359 615 828 988 77119 253 366 466
98 504 80 778 993 78151 301 93 428 95 530
741 822 54 79077 137 252 352 76 431 528
56 808 947
80016 148 72 217 365 68 80 33 88 947
81082 183 7 64 313 83 446 60 62 69 522
647 64 790 929 82133 239 92 407 48 93
542 954 83307 13 45 50 442 589 647 71
798 848 974 84495 575 691 710 23 39 800
75 941 37 85033 47 62 108 15 392 522 784
90 952 86072 74 326 455 579 648 712 31
82 909 87220 30 52 330 56 475 516 611
897 959 81 88003 43 86 117 55 97 303 59
28 719 819 71 89208 350 756 817 928 99
90346 472 523 45 936 76 95 91012 167
292 336 442 61 774 90 92047 79 100 6 230
455 647 786 987 93003 61 94 416 807 59
81 94286 304 470 839 95072 266 331 49
436 614 732 81 800 96013 110 9 91 244
332 674 719 884 87 97003 135 79 332 584
617 89 952 98270 351 564 625 37 757 99
877 918 32 37 99156 229 511 910 28
100000 92 239 69 649 65 61 92 720 24
85 101103 228 96 300 552 81 604 778 960
102002 30 166 91 267 799 812 908 97
103065 223 58 360 456 646 843 104042 51
350 779 826 105021 36 540 62 863 977
106087 140 221 361 78 512 59 91 99 816
901 107025 31 230 71 341 82 428 525 668
108124 41 47 93 289 349 523 627 799 832
914 109116 36 61 269 89 355 593 673 94
786 838
110195 251 545 94 613 29 885 111017 87
138 210 377 464 72 516 628 36 711 8
112125 325 442 68 72 517 78 652 93 782
829 968 113020 207 8 335 472 81 589 614
706 93 805 964
11406 592 133 253 94 397 600 15 40 67 881
936 99 115276 308 22 423 719 27 904
116018 105 317 94 483 722 91 826 43
117007 89 90 101 500 1 617 837 44 934
118005 339 85 860 77 915 89 119068 71
642 875
12030 174 83 395 415 966 121193 230 52
3 301 17 33 91 735 961 122001 34 218 356
588 611 22 918 123015 135 278 408 62 68
80 83 666 80 758 827 124004 110 32 264
346 588 841125077 171 398 426 780 902
126007 86 334 43 127222 453 749 89 862
77 85 911 128085 230 49 300 426 645
129146 89 336 487 525 739
130016 494 595 688 819 131046 110 91
483 559 89 613 797 953 99 132017 300 407
737 893 133218 456 527 622 64 78 814 15
915 26 72 134090 193 240 381 463 703 83
870 135081 149 78 248 365 493 848 97 990
136158 248 335 46 582 86 666 714 44 956
58 137007 39 112 80 398 456 579 616 27
778 138036 43 145 278 353 856 139433 61
748 55 884 908 16 26
140260 79 82 390 443 506 711 141036 142
409 426 630 80 899 933 48 142011 49 322
844 974 143255 523 73 921 144262 362 477
87 546 56 55 716 90 817 145162 252 391 404
35 696 821 39 977 146023 83 111 284 303
443 674 967 147008 127 211 32 349 461
534 43 601 799 827 95 923 80 148029 230
553 660 68 748 979 149009 172 600 817 84
99
150021 313 92 647 726 38 848 93 953
151086 175 78 289 433 596 632 48 50 744
816
152267 306 688 703 17 153095 447 518 51
64 98 752 55 867 937 98 154006 60 288
427 845 764 69 847 155107 32 242 386
41 341 544 58 757 62 84 86 852 156034
180 225 454 60 638 738 807 99 157003 42
113 205 62 426 516 601 55 78 929 158068
70 194 211 25 63 362 75 94 418 41 545
610 11 39 44 950 159132 226 83 323 468
991
160365 662 836 161115 73 286 94 321
446 48 67 592 98 789 987 97 162072 98
206 318 663 163230 83 360 518 600 75 79
96 164030 372 454 574 75 641 710 90 843
165125 248 307 409 21 30 860 916 93
166023 149 97 323 408 37 554 631 950
167097 137 224 458 682 92 741 57 168231
308 23 432 35 647 51 729 50 855 973
169025 112 266 485 546 56 93 752 852 933
170114 262 424 92 521 621 714 171234
489 778 876 930 172111 604 24 173368
497 594 680 795 872 174457 650 732 39
42 853 925 175122 237 65 72 536 45 657
720 51 816 932 59 94 95 176006 42 191
227 331 44 426 517 71 74 671 76 779 883
177020 216 428 67 93 513 30 98 764 832
40 64 178258 315 19 536 628 792 868
179073 138 251 516 68 795
180102 50 81 298 521 80 87 717 181005
408 546 634 812 35 99 182130 227 554 642
75 85 759 183006 45 214 472 76 550 727
63 824 89 184050 372 442 931 55 185054
184 295 347 82 547 89 654 767 826 953
186088 466 575 83 702 836 947 95 187040
58 302 8 409 32 83 548 635 815 78 188196
279 460 95 565 627 42 810 31 36 917 71
189012 86 152 484 721 43 910
190140 245 678 812 924 191383 575 85 677 836
925 192041 350 531 630 797 193192 244 391
400 12 36 44 51 596 603 42 746 917 194211
96 303 40658 832 65 80 948

Ciągnienie III

Wygrane po zł 200

45 211 666 838 967 1008 456 2100 447
517 84 621 75 828 3089 367 675 4203 583
932 5254 401 527 814 97 6104 503 81 696
816 7368 537 687 880 8019 407 9371 571
10007 215 411 508 860 11461 521 868
908 12347 634 708 842 87 13497 642 44
849 943 99 14301 698 913 15499 756 16074
472 903 22 17339 663 18080 271 415 646
19874
20211 458 92 662 21007 54 116 424 540
908 22292 603 76 23836 24418 828 58 25918
26130 60 667 901 27040 600 759 887 996
28435 74 92 606 31 29035 50 544 619 736
30248 415 537 662 74 75 885 31576 640
712 849 32270 512 724 33196 221 321 598
626 713 [illegible] 34071 348 35846 918 36693 986
93 37111 281 551 64 87 661 38049 405 975
39296 495 706 898
40327 426 504 78 41299 432 690 862
42086 499 598 715 912 43622 970 44293
515 687 760 81 82 992 46488 507 860 916
47018 213 41 459 518 945 48234 372 543
49490
50759 51033 410 517 652 52074 77 176
307 40 691 860 53599 607 964 54122 59 601
884 949 55015 60 79 108 56388 605 81 911
94 57046 66 352 520 59354 894
60570 942 61011 239 479 91 548 99 716
49 94 62721 36 92 63319 482 556 736
64049 134 600 845 65525 967 66289 489
577 672 766 67033 68209 343 823 54 69322
417 539 671 808
70032 393 550 761 71052 180 265 519
67 792 882 72065 406 741 76 944 73100 304
27 48 63 520 80 75305 461 68 653 748 860
76274 336 81 77685 748 77 78038 116 99
226 538 79015 267 333 89 526 69 635 705
80001 150 51 308 459 92 600 81330 642
82437 783 77 83289 835 84219 736 954
85196 238 509 810 24 951 86030 59 440
509 17 65 833 67 87211 33 597 651 59 75
88102 943 89217 82 730 939
90098 111 762 91476 92097 427 503 745
90 914 93118 886 94417 86 600 38 730 82
897 943 60 91 95201 511 96028 120 364 89
791 97046 97 266 86 417 22 764 98623 938
99041 174 354 95 518 621 891 936
100019 342 467 101124 202 585 102137
597 630 712 32 839 910 103407 82 540 80
666 71 104047 147 265 476 78 710 105398
106046 206 447 519 704 25 855 107465 92
669 108167 457 729 990 109132 324 416
537 663 98 703
110294 636 45 823 936 111101 587 893
112032 197 750 807 41 113073 349 75 612
55 114026 498 581 769 115234 365 443 48
529 68 916 116231 76 815 117097 469 75
543 856 906 118541 717 119250 87 480 960
120428 902 122180 227 30 72 364 97 631
972 123046 206 32 548 702 124047 169 425
75 904 125147 202 126124 389 607 807
127339 70 90 93 778 915 128152 771 886
932 129020 465 608 754
130189 267 493 725 903 89 131536 616
65 855 132179 343 133080 148 376 631 933
134063 134 479 579 135142 136256 521 673
137001 355 532 677 799 138052 385 626
714 139085 131 6 387 407 727
140303 783 141122 416 762 819 142383
143067 225 512 941 144046 327 500 47 67
68 904 72 145034 299 628 146036 186 378
614 80 753 147156 82 203 46 371 542 59 60
921 148184 241 431 67 919 68 149476 816
150274 397 584 91 694 714 151440 67
553 152015 196 153096 149 457 583 629
154152 350 521 717 78 832 155387 688
156669 840 157086 691 832 158371 558 665
938 159151 232 77 420 501 857 95
160041 76 334 696 701 162144 79 336 549
722 97 163093 102 97 223 938 44 164034
257 496 594 701 165020 500 166572 76 788
916 167232 94 168063 238 686 701 169526
767
170032 47 283 366 677 171637 172355
992 173081 130 48 52 93 774 174030 177
420 58 565 888 175297 384 483 176062
177109 14 290 430 36 579 179050 171 772
852 72
180235 334 611 181216 333 477 595
182260 183019 167 978 184477 740 921
185369 611 747 186047 580 918 187363 980
188299 453 986 189858
190294 313 642 48 768 843 927 191062
176 230 838 929 192386 193148 619 194091
456 642

Ciągnienie IV

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł 20000 na nr. 121837

Zł. 100000 na nr.: 118260
Zł. 10000 na n-ry: 12247 35499 64125 101623 110034
Zł. 5000 na n-ry: 66863 71533 76014 118376 123840 124908
Zł 2000 na n-ry: 22953 74083 117535 118782 135871 140612 141393 145349 154666 169991 193469
Zł 1000 na n-ry: 7778 9828 14841 18023 24550 31010 38423 61775 71338 72389 78757 90681 94331 95962 98104 108679 111530 112632 115133 116725 121704 143070 144564 152083 178392 190583

Wygrane po zł 200

273 353 71 717 35 809 28 1504 19 2004
23 353 465 981 3168 229 71 572 77 712 30
4053 72 440 65 817 5249 473 6023 84 367
612 757 7079 272 371 802 8105 19 60 981
9064 136 75 909 68 74
10164 203 496 643 86 773 75 864 89 900
11103 52 697 970 86 12095 112 317 565 810
932 13068 159 282 394 456 509 86 900
14079 487 95 15136 272 326 633 16036 74
437 642 820 36 38 915 17037 214 490 516
822 18307 400 536 19908
20314 23 562 962 21119 57 302 547 635
986 22000 311 598 804 23019 28 92 198
440 937 24096 266 83 738 52 72 837 907 50
25726 26075 106 424 534 76 602 21 27429
52 62 502 7 42 816 907 28170 270 311 424
663 707 821 902 4 29217 571 744 862 990
30720 32 31086 102 32421 61 558 856
33202 464 707 950 34020 647 81 35373 527
633 969 36081 179 252 650 82 89 853 66
37094 235 57 644 913 38197 344 426 39066
219 32 572 94 956 86
40311 61 428 64 977 41005 51 168 257 94
433 739 864 974 42004 384 529 711 860
70 43039 216 604 755 44262 359 887 45163
227 438 840 987 46122 298 471 993 47060
154 306 98 559 815 48685 49377 92 522
50490 789 51028 116 323 836 52100 35
243 429 714 856 919 42 65 53235 50 363
517 45 99 54059 399 473 586 631 767 973
55587 56411 77 507 62 744 57253 95 458
586 626 58310 615 59053 68 280 526 688
714 856 87 968
60024 71 140 289 312 417 600 20 708
61322 40 423 500 827 62225 333 478 685
710 63474 802 64021 164 511 648 737 65022
415 596 98 613 993 66069 247 415 51 553
67281 611 752 929 68019 35 117 281 303
409 36 807 920 69109 82 361 98 406 511
779 813 54 77
70245 419 78 589 785 71097 489 608 988
72456 930 73145 58 87 303 526 71 694 912
74158 387 604 32 767 815 75381 522 805 30
76325 744 77240 424 69 508 671 899
78035 91 165 224 579 645 70 767 831 79038
545
80057 712 81217 80 363 484 666 701 977
82023 98 175 259 370 79 522 51 710 83609
84167 649 873 78 85168 781 924 86268 401
708 838 928 87113 322 48 622 49 901 71
88232 41 375 594 99 608 68 739 897 917
89761 822 967
90194 694 704 91108 31 418 673 954
92063 65 405 6 501 25 834 967 93044 347
593 641 94130 216 416 37 909 95025 248
455 96047 128 64 209 429 30 97 834 97190
264 940 98125 348 487 690 781 871 911 18
99197 476 948 93
100098 133 321 570 101085 133 279 90
337 455 891 102309 501 721 69 103361 67
597 828 77 104318 105554 970 106040 358
418 68 632 975 107163 269 452 624 820
108148 860 940 109336 76 645 775
110316 44 111022 626 95 895 112272 382
595 754 905 113068 259 384 409 747 73 908
33 72 114048 439 790 115720 116044 127
675 906 117395 623 118008 698 119250 56
120062 421 561 754 820 942 121041 431
547 771 122006 181 606 34 774 853 957
123104 275 652 124450 125169 75 376 793
821 36 954 126020 239 73 303 707 934
127089 442 583 868 998 128327 129449
130072 571 92 642 807 983 131208 95 576
882 132183 810 927 133090 134 352 573 861
991 135161 73 249 398 527 96 645 991
136067 225 43 428 587 137008 98 281 562
644 138053 194 304 55 518 673 709 25
139104 281 440 659 65 821
140643 82 923 141453 662 142285 601 825
39 143183 231 660 144270 747 862 145629
59 730 146081 233 608 910 42 147177 538
759 806 918 29 148225 560 149190 499 765
150277 405 59 710 151264 561 775 152148
431 555 808 153151 821 54 74 154224 466
517 155055 460 156939 69 81 157235 350
462 816 158267 382 771 895 159162 348
713 995
160122 46 87 343 44 432 696 823 161125
271 97 433 734 946 80 162164 70 263 564
163735 164279 165336 87 619 166003 138
167379 86 602 28 924 168534 39 798 169315
833
170386 482 510 171044 94 122 38 294
376 494 717 172064 205 835 173064 269
526 174228 175579 716 176014 32 257 733
902 177516 863 178044 104 36 248 324 81
489 179501
180173 451 562 629 81 751 892 181586
182540 613 183008 621 58 753 184001 66
798 839 185302 443 903 186006 131 254
187292 379 188030 189243 537
190158 302 671 191583 687 192283 380
616 882 902 193435 42 569 76 98 681 981
194093 366 513 98

W sobotę, dnia 11 bm. nastąpiło
OTWARCIE
BARU i KAWIARNI **„As“**
właśc. E. Wittersheim
w Bydgoszczy, przy pl. Teatralnym 6, I. piętro
Obfity — doskonały bufet
Dobrze pielęgnowane napoje
Bilardy piramidkowe, karambolowe i automatyczne, szachy, bridge.
6287

TORUŃ

Nowości
w wełnach
na płaszcze, komplety
sukienki 5945
oraz wszelkie bławaty
i galanterie
najtaniej
P. Składanowski
Toruń, St. Rynek 24
Kredyt na asygnaty

Siodło
dosłownie nowe, sportowe, ze wszystkimi dodatkami okazyjnie **do sprzedania.** Toruń, tel. 29-02.

Maszyny

do pisania nowe światowej sławy i używane różnych fabrykatów na dogodnych warunkach spłaty Naprawa maszyn w własnym warsztacie. 6278

W. Katafias
Toruń, Tel. 1447

Bez zobowiązania
do kupna, zobaczyć można tapety oraz artykuły pokrewne w firmie
T. Rzymkowski — Toruń
Szeroka 43. 5187C

Reklamowo!
Sprzedajemy tanio!
kuchnie . . od 80.— zł
sypialnie . . „ 280.— „
jadalnie . . „ 480.— „
Zamówienia — najniższe ceny! Sprzedaż Mebli. Toruń, Prosta 5. Spamiętaj
4591C

Dziś spotkamy 6086
się na kawie i wyśmienitych ciastkach w
Cukierni Popularnej
Toruń, Łazienna 28, tel. 25-84.

Telegram!
2 zł
tylko kosztuje 1/4 litra wódki oraz 6 zakąsek
w Probierni pod Łososiem
Toruń, Chełmińska 9.
Zaprasza kierownik
6170 Grzankowski.

Place budowlane
w najlepszym położeniu Mickiewicza 53 i Krasińskiego 54, korzystnie na sprzedaż. Informacje: Cron, Toruń, Mostowa 34. skład.
6184C

Wróciłem 6189
Dr. L. Konkolewski
specjalista w chorobach wewnętrznych
Toruń, ul. Król. Jadwigi 12/14.

Zlecenie Nr. 649/is. (6290

DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W TORUNIU

Nadleśnictwo Państwowe Klosnowo poczta Chojnice stacja kol. Powałki, wydzierżawi w drodze przetargu pisemnego (submisji) na 10 lat od 1-go października 1937 r. do 30 września 1947 r.

prawo rybołówstwa

na jeziorze Charzykowskim o powierzchni 1372,49 ha i jeziorach Niedźwiedź, Małe Gacno, Wielkie Gacno, Płęsno, Skrzynka, Olbrachta, Głuche, Nierybno, Małe Krzywce, Wielkie Krzywce, Małe, Żabionek, Sosnówek, Długie, Staw I, II i III o powierzchni 244,05 ha, wraz z osadami rybackimi i deputatem rolnym w Charzykowach i Pile, łącznej powierzchni dzierżawnej 1616,54 ha.

Pisemne oferty w zalakowanych kopertach z napisem „submisja na jeziora“ przyjmuje Państwowe Nadleśnictwo Klosnowo do dnia 15 października 1937 r. godziny 12-ej, którego to dnia o godz. 12-ej nastąpi otwarcie ofert.

Oferty należy składać w złotych w złocie (podając nadaż słownie, a nie tylko cyframi) rocznie za 1 ha dzierżawionej powierzchni z wyraźnym oświadczeniem, że oferentowi znane są warunki dzierżawy zwykłe i dodatkowe i że poddaje się im bez żadnych zastrzeżeń. Do oferty winien być dołączony kwit Kasy Skarbowej ze złożonego na rzecz Państw. Nadleśnictwa Klosnowo wadium gotówkowego w wysokości 5% od sumy oferowanej. Warunki dzierżawy można przejrzeć w kancelarii Nadleśnictwa i Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu w godzinach urzędowych.

Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu zastrzega sobie prawo zatwierdzenia oferty i wybór oferenta.

Nadleśniczy.

Sygnatura: Km. 986/36. (6277

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Chełmży Franciszek Gramowski, mający kancelarię w Chełmży ul. Chełmińska Nr. 17, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 14. października 1937 r. o godz. 10,15 w Sądzie Grodzkim w Chełmży pokój nr. 9 odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Antoniego Feesera w Chełmży nieruchomości: Chełmża-Przedmieście tom VIII karta 1 — stanowiącej dom mieszkalny i śpichlerz. Cała nieruchomość oszacowana jest na sumę zł. 99.262,—, zaś cena wywołania wynosi zł. 74.446,50.

Z powyższej nieruchomości podlega egzekucji parcela nr. 1595/185, stanowiąca śpichlerz, masyw murowany z cegły palonej, pod dachem papowym, położony przy ulicy Mickiewicza w Chełmży.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł. 38.386,—, cena zaś wywołania wynosi zł. 28.789,50.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł. 3.838,60.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

Oferty na nabycie nieruchomości zostaną uwzględnione tylko tych licytantów, którzy przedłożą w terminie licytacyjnym zezwolenie Okręgowego Urzędu Ziemskiego wzgl. odnośnej władzy administracyjnej na nabycie i przewłaszczenie nieruchomości.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-ej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego przeglądać można w Sądzie Grodzkim w Chełmży, ul. Sądowa nr. 2, sala nr. 9.

Chełmża, dnia 9 września 1937 r.

(—) Fr. Gramowski,
Komornik Sądu Grodzkiego.

Zlecenie Nr. 1018/IX. (6279

OGŁOSZENIE LICYTACJI.

Dnia 24. IX. br. o godz. 8-ej odbędzie się w Toruniu na targowicy miejskiej na Jakubskim Przedmieściu licytacyjna sprzedaż 32 koni wybrakowanych w formacjach garnizonu toruńskiego.

Komendant Garnizonu Toruń.

Paniom pod uwagę!

Chcąc udostępnić szerszemu ogółowi Pań możności praktycznego poznania pięknych haftów kaszubskich oraz prac szydełkowych
urządza firma
E. Jabłońska - Toruń
ul. Mickiewicza róg Konopnickiej
pod kierownictwem pierwszorzędnej siły fachowej
bezpłatny kurs robót ręcznych.

W. 333/37. (6291

OGŁOSZENIE

Wyrokiem prawomocnym Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 lipca 1936 r. skazany został odpowiedzialny redaktor czasopisma „Pielgrzym“ Jan Bielawa na 1 miesiąc aresztu z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary i 50 zł. grzywny za zniesławienie (art. 255 § 1 k. k.), popełnione w odniesieniu do Komisarza Rządu w Gdyni Sokoła treścią artykułu, ogłoszonego w nr. 54 czasopisma „Pielgrzym“ z dnia 4. 5. 35 r. pod tytułem: „Czy to dobrodziejstwo dla miasta lub naciąganie jego finansów“. (Zlec. Nr. 481/I

Prokurator Sądu Okręgowego w Gdyni.

Zlecenie Nr. 3576/u. (6276

WZMIANKA.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu zwraca uwagę na ogłoszony w Monitorze Polskim w Nr. 206 z dnia 8. IX. br. przetarg nieograniczony na ułożenie i przymocowanie około 1400 m^3 bali i dyliny na moście kolejowym przez Wisłę w Toruniu.

Termin wnoszenia ofert upływa dnia 23. 9. br. o godz. 11-ej.

Informacji udziela Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu pokój nr. 420.

Domy czynszowe na sprzedaż!
Inowrocław — w Rynku, narożnik — dom czynszowy z handlowymi sklepami. **Toruń** — centrum i na przedmieściach, kilka domów czynszowych w cenie od 30,000,— złotych. **Toruń** — place budowlane, centrum miasta, przy urządzonych ulicach i linii tramwajowej. Dogodne warunki płatności do omówienia. Bliższych informacyj udziela Komunalna Kasa Oszczędności miasta Torunia, telefon 1566 i 1587. 6232Ck

GDYNIA
Szlachetne tynki
własnej wytwórni do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabycia również marmurki do lastrica — biały, zielony, czarny, czerwony, żółty, serpentyna carara, stopnie lastricowe. Adres „ELEWACJA“ Gdynia, Morska 49, telefon 22-73. Biuro sprzedaży betonu Adamas. Poszukujemy reprezentantów. Oddział Toruń, ul. Mostowa, 11. tel. 26-05. — Bydgoszcz, Archit. P. Wawrzon, ul. Długa 22, telef. 34-13. 3557

Magazyny
masywne oddzierżawi. Wiad. tel. 1601. Gdynia. 6113

Oferty
na budowę motorówki cumowniczej oraz motoru benzynowego, do dnia 25 września br. przyjmuje i udzieli bliższych szczegółów firma **„Polkap“** Gdynia, ul. Węglowa, telefon 1459. 6283Mk

Wartość Pańskiego DOMU wzrośnie jeśli otynkujesz go Pan szlachetną zaprawą fasadową najwyższej klasy marki:

LITOZYT
Sztuczny kamień, żwiry, materiały do TERAZZA. 5180
Gdynia, Św. Jańska 49, tel. 20-49.
Poszukiwani rejonowi przedstawiciele.

Pokój
umeblowany z utrzymaniem do wynajęcia od 1. X. 37 r. Zgłoszenie do „Gazety Morskiej II.“ Wejherowo pod 25. 6286Mk

GDAŃSK
Willa Morska
w Sopotach, poleca dla bezdzietnego małżeństwa, pani lub pana od 1 października spokojne mieszkanie. Złoszenia: pod nr. 1515 do „Gazety Gdańskiej“. 6268

TCZEW
Słoneczne
mieszkanie 3 pokojowe od 1 października br. do wynajęcia. Zgł. Tczew Zamkowa 16. 6285Tk

Pokój
umeblowany z używaniem łazienki od 15 bm. do wynajęcia. Zgł. do Adm. „Dnia Tczewskiego II.“ 6284Tk

GRUDZIĄDZ
3—5 pokojowe
mieszkanie do wynajęcia. Grudziądz, Legionów 39. 6281Gk

Żądać wszędzie.

Lampy spirytusowe
niebywale oszczędne, o pięknym świetle, nieszumiące poleca **„Meteor“** Warszawa, Sosnowa 8. Katalogi bezpłatnie **Angażujemy akwizytorów.** 6037

Przyjmuję
panie — udzielam porad. Specjalność: choroby położnicze, stawianie baniek, wykonuje masaże lecznicze.
A. Olszewska - Zagrodnikowa
dypl. akuszerka-masażystka Gdynia, Pl. Kaszubski nr. 1 telefon 35-11. 6094M

5931
Popierajcie przedsiębiorstwa handlowe prywatnej inicjatywy a przyczynicie się do rozwoju handlu w Gdyni
Wszystko z
ELEKTROTECHNIKI
znajdziecie w wielkim wyborze i na dogodnych warunkach w największym składzie elektrotechnicznym w Gdyni
Inż. ***Tadeusz Wieczffiński***
Gdynia, ul. Świętojańska 59 - tel. 28-38.

— Dziecko, chodź, kąpiel gotowa!

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 56.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Leon Formański Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25 I. piętro. redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u“. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Franciszek Myśliński Grudziądz Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpow. na Tczew: Alojzy Kuzio Tczew, Kościuszki nr. 1. — Redaktor odp. na Rypin: Zygmunt Bartelki — Rypin, Warszawska 13 tel. 97 — Lipno: „Astoria“, Kościuszki 7 Franciszek Majewski — Brodnica: Zygmunt Bartelki, ul. Mazurska 27, m. 5, Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf“ z odpow. udziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.
Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.